

Za enotnost jugoslovanskih narodov

Enotnost jugoslovanskih narodov in narodnosti je mogoča samo, če so napor nas komunistov usmerjeni k uresničevanju njihovih skupnih interesov, če se zoperstavimo različnim parcialnim interesom različnih etastičnih, tehnobirokratskih in nacionalističnih interesov. Edino z uresničevanjem takih interesov, ki združujejo interese delovnih ljudi, od delovne organizacije in krajevne skupnosti do občine, preko republike vse do federacije, je možno po mojem mišljenju dosegati enotnost pogledov in akcije jugoslovanskih komunistov.

Iz govora Franca Popita na seji CK ZKS

Sumljivo zaveznitvo

Očitno je, da so nacionalisti v Jugoslaviji dovzetni za sumljivo zaveznitvo s prozahodno usmerjeno politično emigracijo, ki naj bi jo z geslom o politični spravi pripeljali nazaj v Jugoslavijo. Kar ni uspelo v Sloveniji, je do neke mere uspelo nacionalistom na Hrvaškem, ki so navezovali stike s politično emigracijo in jo skušali legalizirati tudi doma. To so bile tendence in pojavi v »nacionalnem gibanju«, ki naj bi očitno pripeljalo po takih tendencah do »nacionalne sprave« s protirevolucionarnimi in protisamoupravnimi silami.

Iz govora Franca Popita na seji CK ZKS

Boj proti nezakolitostim

Državni organi morajo napovedati oster boj raznim nezakolitostim, gospodarskemu kriminalu, korupciji, podkupovanju itd. Boj proti nezakolitostim je sestavni del stabilizacije in pogoj samoupravljanja. Ne smemo dovoliti, da istovestijo predpise z birokratskimi ukrepi, da opravičujejo kriminal s pomanjkljivostmi sistema. ZK in SZDL se morata potruditi, da bodo državni organi res opravljali tako svojo funkcijo. Ljudje, ki niso pripravljeni opravljati te funkcije, ne spadajo na odgovorne položaje, od katerih je odvisna učinkovitost državnih, pravosodnih in drugih organov.

Iz govora Franca Popita na seji CK ZKS

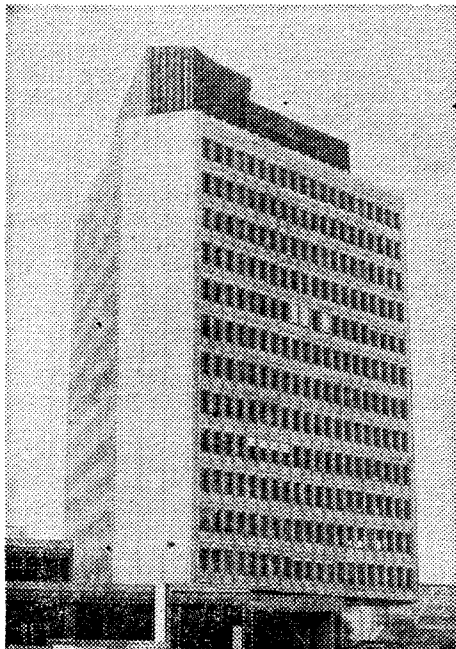
Majhne ribe

Mišo Kovač, zmagovalec Splita 71, bo po doslej znanih podatkih za dva večera ob novem letu v hotelu Medena dobil štiri milijone starih dinarjev. Možnost je tudi, da dobi še peti milijon, če bo pel še tretji večer.

Ob tem so Toni Leskovar (poldrug milijon), Ana Štefok, Beti Jurković in Zvonko Špišić (vsi okoli dva milijona za dva ali tri večere) res majhne ribe.

Dnevnik — 14. XII. 1971

LJUBLJANSKA BANKA

**PRAVI NASLOV
ZA DENARNE ZADEVE**

TV-15 GLASILO ZZB NOV IN ZRVS SLOVENIJE

LETO IX. - št. 52

23. dec. 1971

»TV-15« izhaja vsak teden — Izdaja ga Zavod Borc v Ljubljani, Beethovnova 10, kot glasilo Zveze združenj borcev NOV Slovenije in Zveze rezervnih vojaških starešin Slovenije. — Glavni in odgovorni urednik FRANCE ŠUŠTERŠIČ — Tisk in klišej ČGP »Delo«, Ljubljana, Titova cesta 35 — Letna naročnina 32 dinarjev, za inozemstvo 60 dinarjev — Posamezna številka v kolportaži 80 par — Naročnino pošiljajte na naslov: Uprava »TV-15« Ljubljana, Beethovnova 10, poštni predal 598/XI, ali na tekoči račun 501-8-29 pri SDK Ljubljana — Telefonske številke: glavni in odgovorni urednik 21-901, tajništvo in novinarji 22-313, uprava 22-607 — Rokopisov in fotografij ne vračamo.

S SEJE RO ZZB NOV SLOVENIJE

Enodušna odločenost

ZA DOSLEDNO IZVAJANJE SMERNIC 21. SEJE ZKJ

Republiški odbor ZZB NOV Slovenije je svojo sejo 15. decembra začel s točko, ki ni bila na dnevnem redu. Prisotni člani so namreč sklenili pogovoriti se najprej o 21. seji predsedstva ZKJ.

Predsednik Janko Rudolf je v svojem uvodnem nagovoru najprej ugotovil, da je tovariš Tito že večkrat prej opozarjal na probleme, ki so jih obravnavali na 21. seji predsedstva ZKJ. Tudi v organizacijah borcev, tako po republikah, kakor tudi v zveznem odboru, smo opozarjali na zaskrbljujoče pojave nacionalizma. Borci smo namreč močno občutljivi za take dogodke, pa naj se pojavljajo kjerkoli. Zato moramo biti budni na slične pojave tudi pri nas.

Tovariš Rudolf je poudaril, da je glavni rezultat 21. seje predsedstva ZKJ začetek novega procesa. Doslej je bilo veliko govornega, veliko resolucij, ni pa bilo prave jasnosti, kaj sodi v pristojnost federacije in kaj v pristojnost republike. Sedaj, po tej seji, je jasno opredeljeno, kaj je naloga nas vseh in vsakega posameznika, kaj sodi v pristojnost federacije oziroma republik. Zato je naša naloga, da opredelimo stališča in začnemo vztrajno delati v smislu sklepov navedene seje.

V tem smislu so namreč razpravljali tudi na seji predsedstva zveznega odbora ZZB NOV, ki je bila 13. decembra.

Potem ko je predsednik poiasnil delovanje Ivana Šibla v ZZB NOV Hrvatske in zadnje dogodke v tej zvezi, je odgovoril tudi na vprašanje, zakaj je Materić napadel Krsto Crvenkovskega.

Na koncu je naglasil še potrebo, da predsedstvo izdela okvirni program politične akcije ZZB NOV Slovenije za dosledno izvajanje sklepov 21. seje predsedstva ZKJ.

Po teh uvodnih besedah se je razvila močno razžibana in zelo stvarna razprava. Iz nje je odsevala popolna enotnost, soglasnost in odobravanje vsega, kar je predsednik Tito ugotovil ob svojem govoru, ter vsestranska pripravljenost, aktivno sodelovati pri vsem, kar je potrebno za izvajanje sklepov 21. seje predsedstva ZKJ.

V razpravi je stekla beseda o političnih nacionalizma pri nas in o dosedanjem podcenjevanju takih pojavov. Pomembna je ugotovitev, da pri razvijanju in negovanju revolucionarnih tradicij ni bilo vse tako, kot bi moralo biti. Ta naloga mora namreč preiti na vse družbenopolitične organizacije in ne samo na borčevske.

V zvezi z dogodki na Hrvaškem, ki so jih na 21. seji predsedstva ZKJ tako temeljito orisali in obsodili, so razpravljalci menili, da pred tem ni bilo mogoče priti do res objektivnih informacij o vseh dogajanjih. Zato se moramo v prihodnje boriti za dobre nepristranske informacije, da tako preprečimo mnoge nejasnosti. Popolna resnica je pač najboljši preizkusni kamen.

V razpravi je bilo precej govora tudi o mladini, o sodelovanju z njo pri ne-

govanju revolucionarnih tradicij in o tem, da o NOB zvedo največ učenci osnovnih šol, bežno jo obravnavajo tuji v srednjih šolah, medtem ko je na visokih šolah to področje — oziroma področje politične vzgoje sploh — docela zanemarjeno. Sola torej ne da mladini dovolj možnosti spoznati našo revolucijo, kar nam ne more biti vseeno. Dalje je bilo v razpravi slišati, kdo sta Čičak in Budiša ter kako in kam zavajata mladino Hrvatske. Ostro so kritizirali tudi nastope poslanca Toneta Remca, pa tudi o postopku nekaterih forumov ob propagandi za referendum o samoprispevku v Ljubljani je bilo izrečenih nekaj precej pikrih pripomb.

V zvezi z razpravo o mladini ne gre prezreti ugotovitev predsednika Janka Rudolfa, ki je med drugim rekel:

»Osnovni problem vsake družbe je, ali zna in koliko zna pridobiti mladino. Ker pa se dogaja, da se tistemu, kar

je bilo, ne priznajo nobene vrednote, pomeni, da se k nam vnaša nekaj, kar je zraslo na tujih zelnikih. Zato je prav, da celotna naša družba, in tudi ZZB začne temeljito nastopati proti družbenemu nihilizmu, za katerim se skrivajo nediferencirane ideje in se pod to parolo zbirajo najrazličnejše negativne sile.

V naši demokraciji smo pozabili, da demokracija ni cilj, ampak sredstvo, cilj pa je osvoboditev človeka.

Če govorimo o prispevku ZZB in posredovanju tradicij mladi generaciji, lahko ugotovimo, da smo največ dosegli po čustveni plati, so pa pri tem tri smeri: čustvena, racionalna in akcijska, po katerih prenašamo naša spoznanja na najmlajše. Ne uspevamo pa pri starejši generaciji mladine, ker nismo mogli realizirati racionalnega in akcijskega elementa, ki ga mladina vedno zahteva.

Pri tem je zelo pomembna razlaga, kaj je nacionalizem po svojih posledicah, ki se potem razvije v fašizem, kaj je naša revolucija bila, in v tem pogledu, kaj lahko mlada generacija od nas dobi ne kot nekaj od nas vsiljenega, ampak kot izkušnjo, da bo za prihodnost bolj pripravljena, kot je bila naša. Zato je prav, da se organizacija ZZB pridruži intenzivnosti mladinske organizacije in da s svojimi izkušnjami pomaga uresničevati tudi njen akcijski program.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Z otvoritve 9. kurirčkovega festivala v mariborskem domu JLA. Poročilo berite na 21. strani.

Obvestilo naročnikom

Sporočamo vam, da bo naslednja številka »TV 15« že novoletna. Izšla bo v četrtek in jo boste tako dobili še pred novoletnimi prazniki. Presenetila vas ne bo samo z vrsto zanimivih prispevkov, temveč tudi s svojo zunanjo podobo oziroma »glavo«, ki bo nova, lepša in bolj funkcionalna. Prepričani smo, da boste z novim letnikom našega lista še bolj zadovoljni!

UREDNIŠTVO

KULTURNI OBZORNIK

Prizor iz filma Tončija Vrdoljaka »V gori raste zelen bor«, ki ga te mi preuvajajo tudi v Ljubljani

Več kot 40000 gledalcev

Najnovejši film režiserja in scenarista Tončija Vrdoljaka »V gori raste zelen bor« si je v Zagrebu v nekaj dneh ogledalo več kot 120.000 ljudi, kar pomeni svojevrsten uspeh. Tak obisk doslej še ni bil zabeležen v zagrebških kinematografih. V Sisku si je film v petih dneh ogledalo 9.100 ljudi in ga tako postavilo na prvo mesto lestvice najbolj gledanih filmov leta. V Beogradu je obisk tega filma presegal obisk »Ljubezenske zgodbe«, letošnjega tovrstnega svetovnega prvaka, plošča »V gori raste zelen bor« pa je bila takoj po zagrebški premieri prodana v 15.000 primerkih. V Ljubljani si je ta film s tematiko narodnoosvobodilnega boja do prejšnje sobote ogledalo 41.193 obiskovalcev, torej več kot slovenski film »Na klanecu« in tako postal najbolj obiskan letošnji domači film pri nas.

Znano je tudi, da je ta film kot drugi del trilogije iz partizanskega vojskovanja dobil na letošnjem puljskem festivalu veliko srebrno areno in nagrado »Jelen«, ki jo podeljuje občinstvo. Igralec naslovne vloge Boris Dvornik je za izredno uspelo vlogo prejel srebrno areno, na nižjih filmskih srečanjih pa prvo nagrado. Pred kratkim nas je razveselila tudi vest iz italijanskega mesta Avelino, kjer vsako leto od 8. do 14. decembra prirejajo festival neorealistič-

nih filmov. Strokovna žirija, ki jo sestavljajo Cesare Zavattini, Michelangelo Antonioni, Pier Paolo Pasolini, Maony Loy in Luigi Zampa, je v ožji izbor treh avtorjev za najboljšega tujega režiserja uvrstila tudi Tončija Vrdoljaka.

Ta svoj nenavadni uspeh režiser filma »V gori raste zelen bor« pojasnjuje takole:

— Nisem iz Pariza in ne delam filmov zato, da bi ugajali ozkemu krogu izbrancev. Posnel sem zgodbo o tem, kako se je bojeval narod, iz katerega sem izšel. In še nekaj: moj dialog je sprejemljiv in razumljiv, pa tudi partizanske ljubezenske scene se nisem obotavljal prikazati. Gledalci verjamejo temu filmu in zato so mu tisti, ki so ga videli, naredili najboljšo reklamo...

Po tem preprostem in jasnem navodilu za uspeh bi se lahko zgledoval prenekateri filmski ustvarjalec pri nas. Posebno kadar gre za predstavitev časa, tako oddaljenega in prav zato mnogim tudi nedoumljivega. »V gori raste zelen bor« je torej preprost in iskren film. Našel je pot do gledalčevega srca, kateremu je bil tudi namenjen. Če bi mu pustili samo nalepko »dobre partizanske kavbojke« — to oceno je namreč vse pogosteje slišati — bi mu storili krivico.

MŠ

Nagrada Omegna

Mesto Omegna v pokrajini Novara vsako leto dodeli nagrado ljudem, katerih dela pomenijo duhovno nadaljevanje odporniškega gibanja. Doslej so to nagrado prejeli Henri Alleg, Jean Paul Sartre, Roberto Battaglia, antifrankistični pesnik Blas de Otero, lanj pa delavci tovarne Rhodiatoce...

Letos so nagrado »Omegna« dodelili borcu za enakopravnost temnopoltih Američanov Georgeu Jacksu, ki ga je 21. avgusta letos po višjem ukazu ubil stražar v zaporu San Quentin. Žirija je soglasno ugotovila, da njegovo delo »Soledadski bratje« zasluži to nagrado. To so pisma, ki jih je njihov avtor — zaprt že dolga leta pod pretvezo »tatvine druge stopnje« — pošiljal svojcem.

Tako je 12. januarja 1967 pisal svoji materi:

— Prepričan sem, da bomo mi, ki predstavljamo večino ljudi na svetu (v razmerju 5:1), lahko živeli vsi skupaj in da se bomo lahko dopolnjevali med seboj — če bomo rešili zemljo barbarskega vpliva te nečloveške in nenaravne manjšine.

Bratu Robertu je pisal nekaj mesecev pozneje:

— Zadnji čas sem opravil veliko delo. Moj razum je čedalje bistrejši in polagoma postajam sposoben premagati svoja čustva. Tudi več dni zaporedoma ne spregovorim besede. Skrb za streho nad glavo in za hrano je prevzela država, jaz pa svoje misli lahko usmerjam drugam, k važnejšim vprašanjem. Tako se trudim, da bi moja izkustva služila nam vsem. Upiram se pritisku, s katerim me hočejo zdrobiti...

POTUJOČA KNJIGARNA Partizanske knjige bo v:

četrtak, 23. decembra 1971: Rogatec.

petek, 24. decembra 1971: Podčetrtak — dopoldne, Bistrica ob Sotli — popoldne,

sobota, 25. decembra 1971: Kozje.

Svoji odvetnici in črnski soborki Fay Steiner, ki je uredila tudi njegova pisma, je pisal:

— Lovca na bizone je dobro vedel, da se mora vselej znebiti voditelja črede. Zato se je trudil, da bi ga odkril in osamil. Ostale živali iz črede je potem pobijal po mili volji.

Potem so ubili njegovega brata Roberta in krivdo naprtili njuni skupni prijateljici, profesorici Angeli Davis. Tudi nad njo visi Damoklejev meč smrtnih obsodb.

Letošnjo nagrado »Omegna« Georgea Jacksa so izročili sestri Angele Davis, svečanost pa je bila oktobra v mestu Sesto San Giovanni pri Milanu.

POLDE VRBOVSEK

BELEŽKE

SPOMINSKA PLOŠČA

Dne 1. decembra so v Pragi odkrili spominsko ploščo v spomin na dan, ko so leta 1968 v Češkoslovaško vkorakale vojaške enote nekaterih članic Varšavskega sporazuma. Na spominski plošči je napisano: »V tej zgradbi se je zadržala posadka sovjetske armade, ki je — zvesta svoji mednarodni dolžnosti — prišla 21. avgusta 1968 v Prago, da pomaga ubraniti socializem v naši deželi.«

PRETRESLJIVO PREPRIČEVANJE

Zagrebska založba »Mladost« je izdala znamenito knjigo »Druga svetovna vojna«, ki jo je napisal svetovno znani ameriški publicist in komentator New York Timesa C. L. Sulzberger. Knjiga daje zaokroženo podobo vse vojne z njenimi značilnostmi. Pisec se ni omejl na suho naštevjanje ali ugotavljanje dejstev ter dogodkov, marveč je živahno, za vsakogar zanimivo in razumljivo opisal usodno obdobje svetovne zgodovine. S posebnim zanimanjem jo bodo brali starejši bralci, ki so preživeli vojno, mlajši pa bodo v nji našli zbranih toliko poučnih in zanimivih podatkov, kakor le redko kje drugje. Na žalost s knjigo ne moremo biti popolnoma zadovoljni, ker ni zajela dovolj razvoja vojnih dogodkov pri nas in ker so se vanjo vtihotapili nekateri nepopolni ali celo popolnoma nepravilni podatki.

V PROSLAVO DNEVA ARMADE

Na eni izmed številnih prireditev za vojaške, ki so se zvrstile v teh dneh, je sodelovala tudi slovenska pevka Irena Kohont. Na fotografiji jo vidimo v vojaški uniformi, posnetek pa je naredil Peter Nikolić, ki služi vojaški rok v Ilirski Bistrici.

»SVOBODA 71« NA POLJSKEM

V čast tridesete obletnice ustanovitve JLA je priredil vojaški strokovnjak pri diplomatskem predstavništvu SFRJ v Varšavi polkovnik Mirko Simić filmsko predstavo za pripadnike poljske vojske. Poleg filmov, posvečenih NOB in revoluciji, so prikazali tudi reportažo z jesenskih vojaških manevrov »Svoboda 71«.

»OBRAMBA IN ZAŠČITA«

Partizanska knjiga je ponatisnila učbenik za 3. razred srednjih in strokovnih šol »Obramba in zaščita«. Cena 26,00 dinarjev, naročila pa sprejema Partizanska knjiga, Vodnikova 43, Ljubljana.

»TITO MED NAMI«

Dopisna delavska univerza v Ljubljani je pred praznikom dneva republike priredila tiskovno konferenco, na kateri so predstavnike tiska seznanili s pripravami na publikacijo o predsedniku Titu. V knjigi »Tito med mladimi«, ki jo bodo izdali v počastitev njegove osemdesetletnice, bodo opisana Titova srečanja z državljani — izšla pa bo v jeziki vseh jugoslovanskih narodov in narodnosti.

RAZSTAVA O »SUTJESKI«

Znani zagrebški slikar profesor Vilim Svečnjak je postal stalni član filmske ekipe »Sutjeska«. V času snemanja bo pripravil posebno razstavo svojih del s snemanja tega filma, ki si jo bodo lahko ogledali obiskovalci vseh premier »Sutjeska« doma in na tujem.

Partizanska ljudska pesem

V internacijo

Ves dan smo se z vlakom vozili
v žareč pomladni dan,
ves dan žejni, smo vode prosili,
prosili smo jo zaman.

Repenči se tam za ograjo vojak,
toči v gaveto si studenčino,
pred nas jo zliva na tlak:
»Ribelli, požrite svojo slino!

Potem smo na soncu se vicali
pet ur, ko stali smo v pozoru,
da petkrat nas so preklicali —
grozjače pa zorelo je tam na odoru.

Sonce žgalo na nas je z neba,
bičalo v obraz z ognjeno poplavo —
kdo nas rešil bo tega pekla,
saj vsak je — maledetto sciavo!

LEVIN KRŽE

Prejšnji teden je podpolkovnik Nikola Stipanović (na fotografiji) v prostori mariborskega Doma JLA slovesno odprl novo vojaško knjižnico, v kateri je okoli trideset tisoč knjig. Sredstva zanjo so prispevale mariborske delovne organizacije. Knjige si bodo lahko izposojali tudi drugi občani, posebno dobrodošla pa bo pripadnikom JLA, rezervnim vojaškim starešinam in pripadnikom enot teritorialne obrambe, saj je v njej na voljo več kot petnajst tisoč knjig strokovne literature. Foto: Danilo Cvetnić

in ljudska zaščita

SPREJELI SO GA MEDSE...

Prišli so novi vojaki

Megla se vleče med polji, snežinke se trudijo prodreti skozi njeno debelo plast. In noči so temne. Kot da se nočejo nasmejniti vsem tistim, ki te dni potujejo k istemu cilju. Obkleli bodo vojaške uniforme. Sivoolivne. Tople.

Nageljni bodo kmalu uveneli v gumbnicah. Ostali bodo le spomini na odhod k vojakom. Prijetni stiski rok, poljubi, solze. A ne bo dolgo. Leto in malo več. In vrnili se bodo domov še bolj krepki, z več znanja in ponosni, da so opravili veliko dolžnost. Dolžnost, ki je čast in ponos hkrati. Malce trdo prisluzena, a zato toliko lepša.

Tu izstopimo...

»Vlak iz Beograda in Zagreba prihaja na prvi tir,« odmeva glas prek zvočnika. Električna lokomotiva se ustavi, odpirajo se vrata vagonov. Izstopajo mladeniči, eden za drugim, kot da so se že naučili nekaj vojaškega reda. V rokah imajo potovalne torbe. Eni večje, drugi manjše.

Prvo srečanje z vojaščino jim pomeni dežurni častnik na postaji. Tudi mi smo se najprej obrnili nanj.

Vodnik I. razreda Rade Petković nam je tako povedal o svojih prvih srečanjih z bodočimi vojaki:

»Vesel sem, ko vidim mlade, ki prihajajo na odslužitev vojaškega roka. Pozdravim jih in jim zaželim, da bi se pri nas kar najbolje počutili. Eni so bolj korajžni drugi manj. Za vse pa velja, da z njimi ni mamno problemov. S postaje jih vojaki odpeljejo v njihove enote, kjer jih prevzamejo njihovi starešine.«

Zdaj sem pravi vojak

Od trenutka, ko stopi mladenič z vlaka, pa do takrat, ko obleče vojaško suktnjo, ne mine veliko časa. Ponekod se ves proces ne zavleče niti kaj več kot dobro uro, ponekod še manj. Vse to je seveda odvisno od pripravljenosti enote, ki skrbi za bodočega vojaka. Za to so seveda potrebne dolgotrajne priprave. A mladim je treba že ob njihovem prihodu v vojašnice

viti kar največ dobre volje in poguma, ki jim bo zelo koristil v prvih dneh.

O pripravah na sprejem mladih vojakov nam je poročnik Dragoljub Stojković povedal naslednje:

»V naši enoti smo se kar dobro pripravili na sprejem rekrutov. Vsa materialna sredstva so zagotovljena. Potrudili pa se bomo tudi v drugih pogledih, da bomo vsakemu v prvih dneh pomagali tako, da se bo v vojaških suktnji počutil kar najprijetneje. To, kar doživi v prvih dneh, naredi na vakogar velik vtis in mu veliko pomeni.«

Brez strahu

O prvih občutkih v vojaški suktnji smo povprašali tudi te, do nedavnega še civilno oblečene fante, ki bodo že jutri prvič vadili z puško, premagovali ovire, prvič dvignili roko v vojaški pozdrav.

Eden prvih, ki smo jih srečali, je bil Trifun Timotijevič devetnajstletni mladenič iz Novega Pazarja:

»Kako se počutim ob prihodu k vojakom? Kar dobro! Res je, da doslej še ne čutim nikakršne odgovornosti, a tudi to bo sčasoma prišlo!«

In takole je povedal Franjo Dojčić iz Duge Rese:

»Danes se počutim kar v redu. Od služenja vojaškega roka sedaj res še ne pričakujem veliko, s tem pa seveda ne mislim reči, da bo to tudi moja dokončna beseda. Ne vem še, če se bom pri vojakih lahko veliko naučil. Več bi se verjetno, če bi me določili za takšno mesto, kjer bi opravljaj poklic, ki sem ga doma.«

Še in še smo se pogovarjali z mladimi vojaki. Radi so pripovedovali o svojih zgodah pred prihodom v vojašnico, malo bolj so bili zadržani v odgovorih o vojaškem življenju. Toda tako je bilo vedno doslej. Le malokdo bi se lahko pohvalil, da se je že prvi, šesti dan privadil na nov, vsekakor nekoliko svojstven način življenja.

A kmalu bodo vsi ti fantje postali »stare kajle«, prišle bodo nove generacije. In tako vsako leto. MITJA ČUHA

Proslave v prihodnjem letu

Odbor za proslavo pri Republiki konferenci SZDL je na svoji sedaj obravnaval izvedbo proslav v letu 1971 ter zbral predloge za proslave v naslednjem letu.

V prihodnjem letu je v načrtu velika proslava slovenske partizanske vojske, ki bi jo praznovali ob 30-letnici ustanovitve prvih slovenskih brigad. To proslavo, ki bi zajela vso Slovenijo ter se končala z velikim zborovanjem, bosta skupno organizirali Zveza mladine Slovenije in Zveza združenih borcev NOV. Zveza prijateljev mladine bo ob 30-letnici pionirske organizacije prav tako pripravila posebno proslavljanje. Odbor

je z zadovoljstvom sprejel tudi predlog ZMS, da ponovno priredi potovanje mladincev po poteh AVNOJA.

Vse te predloge bo obravnavalo in končno odobrilo še predsedstvo Republiške konference SZDL.

Ob ocenjevanju opravljenih akcij v letošnjem letu je Odbor sklenil, da se javno zahvali za pomoč in udeležbo enot in ustanov JLA, ki so z izredno požrtvovalnostjo bistveno pripomogle k uspešni izvedbi vseh naših proslav.

Odbor za proslave pri Republiški konferenci SZDL Slovenije

Z zborom „Srečko Kosovel“

Razširitev zbor in njegov vzpon

Davna želja, da povečamo zbor, se nam je izpolnila. Naš veliki prijatelj, poveljnik letalstva general France Pirc nam je iz Zemunika pripeljal zbor letalcev, ki so ga sestavljali sami Primorci. Ti pevci so ostali kot delavci in mehaniki pri našem letalstvu v Afriki, dokler se le-to ni v celoti vrnilo v domovino. General France Pirc je poskrbel celo za to, da so jih iz letališča pripeljali naravnost pred Znanstveni dom v Beogradu, kjer smo bili nastanjeni. Vsi smo jih pričakali in s pesmijo sta se zbora pozdravila in se s pesmijo tudi združila.

Polde Černigoj, ki je zbor letalcev vodil, je s seboj vred pripeljal 35 pevcev. Po njegovem spominu jih tudi navajam, pa za nekatere manjkajo imena. Zbor »Srečko Kosovel« so tedaj okrepili: Franc Antončič, Stanko Bole, Polde Černigoj, Vladimir Černigoj, Fučko, Furlan, Ivan Gulin, Viktor Harej, Hlača, Viktor Hrast, Kompara, Koren, Mirko Leban, Rudi Leban, Boleslav Lipuž, Leopold Makovec, Andrej Miljavec, Mučič, Rudolf Negro, Jože Penko, Franc Pintar, Anton Polec, Alojz Rebek, Regent, Herman Rožič, Alojz Simčič, Franc Slivar, Smrdelj, Alojz Štucokovt, Jože Skrljanc, Mirko Vadnjal, Ivan Vetrih, Anton Vovk, Alojz Zadnik in Boris Zvab.

Zaradi nove razširjene sestave se je zame in za zbor začelo delo, ki ni prenehalo prej, dokler ni bila dosežena spojit glasov. Le tiste lastnosti, o katerih sem prej govoril, da jih imajo Primorci, so poleg trdega dela lahko pripomogle k popolni enotnosti in zlitosti zboru. Okretnost in občutljivost zboru sta bila še nekaj časa opazni za rutinizirano in občutljivo uho. V zbor smo dobili še dr. Aleksandra Bajta in Boža Pelca, ki sta prišla iz nemške internacije, in pa Lada Zorža, mladega zastavnika, ki je prišel iz sremške fronte. Naj mi ne zamerijo! Postali so sicer dobri tovariši, glasovno pa se niso mogli nikdar spojit z drugimi. Kaj bi se bilo šele zgodilo, če bi bil izbiral pevce za povečanje zboru tako, kot so nam nekateri dobronamerno svetovali! V Beogradu smo izgubili Vlada Goloba, ki je šel k Radiu Jugoslavija, in Toneta Čamernika, ki je odšel k Ozni.

Novi zbor je prvič nastopil 6. maja 1945 s celovečernim sporedom, za 1. maj pa le z nekaj pesmimi. Pred odhodom iz Beograda je bil zbor deležen visoke časti. Povabljen je bil k maršalu Titu in je v proslavo zmage pred visokimi gosti odpel krajši spored. Peli smo s takim navdušenjem, prepričevalnostjo in poletom, da je ob pesmi Tito zagrmela in vstala vsa dvorana. Vzklikanje in ploskanje je prenehalo šele takrat, ko je maršal po nekaj minutah ovacij vse zbrane povabil na tovariški večer. Nekaj časa se je maršal zdrževal tudi med nami. Vprašal je: »Od koda ste drugovi?« »Primorci,« se je glasil odgovor. »Hvala vam za pjesmu! Dodžite!« je še rekel in nas povabil k mizi. Ta večer — 10. maja 1945 — je bil naše priznanje, naša nagrada in naš ponos.

Kljub slovesnosti ob trenutku, ko je vstopil maršal, ne bom nikdar pozabil malega pripetljaja. Ko se je maršal usedel, se je ob njegov fotelj ulegel njegov pes. Dr. Joža Vilfan je v zadnjem trenutku smuknil mimo prve vrste in po nerodnosti psu stopil na rep. Pes, ne bodi len, se je oglašil pač po pasje in se zagnal k Vilfanovim škornjem. Dobri »čika« Moša Pijade pa je dejal: »E, sad vidiš, čak in pas zna, koga čepa...« Dr. Jože Vilfan je bil takrat namreč državni tožilec.

Iz Beograda smo odšli 27. maja 1945. Kako nam je minevala pot do Maribora, se

Piše: RADO SIMONITI

niti ne spominjam dobro, čeprav je dolgo trajala. Pred koncertom v Mariboru sem bil v gledališču in tam videl Žižkovo sceno za Kajuhov večer. Bila je tako lepa, da sem en detajl posnel za ovitek mojih partizanskih samospevov, ki ga je realiziral inženir arhitekt Ernest Franz. Ko je Žižek potem videl to naslovno stran, je prijateljsko namignil: »Ti si pa meni to ukradel!« Priznal sem in dodal, da je tako njegova scena vsaj slavna postala.

Takoj po koncertu smo se odpeljali v Ljubljano.

Tisoč blagoslovov tebi, Ljubljana! Nekdo je to napisal, v meni pa so zveneli Simljanovi verzji:

*Ljubljana ljubljena,
nevesta snubljenja,
a neizljubljena
nevestica!*

Na železniški postaji sem dobil nočna gesla in odvihral sem v objem svoje družinice, ki je veliko pretrpela, vendar pa ostala živa. Tudi za to srečanje in svidenje tisoč zahval!

Vsi koncerti v Ljubljani so dali svojevrstno doživetje zame in za zbor. Ljubljanci, stari in mladi, invalidi, borci, vdove, sirote, vsi so se usipali na koncerte. Kamor je šel, je zbor povsod pel, in nikdar premagana Ljubljana ga je pozdravljala. Največje priznanje so nam dali poslušalci in moj nepozabni učitelj mojster France Marolt. Po tem priznanju smo se zavedali, da zbor Jugoslovanske armade »Srečko Kosovel« res dobro poje in da zasluži to ime. Ponosni in hvaležni smo bili Ljubljani, poslušalcem in Francetu Maroltu za to priznanje.

Iz Ljubljane smo odšli proti Primorskemu.

*Sonce prek trat —
svet je ves zlat.
Sonce sred žit —
kruh je v njih skrit.*

*Sonce v obeh —
sreča in smeh,
sreča in smeh
v dobrih ljudeh...*

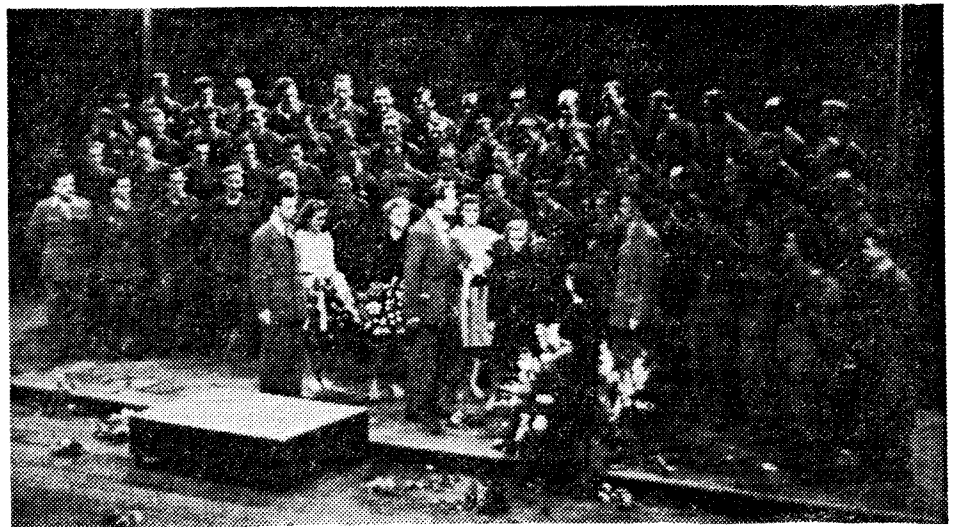
Če bi bila ta pesem Toneta Bogataja nastala prej, bi jo bil prav gotovo za zbor skomponiral v pozdrav Primorski in Primorcem. Vse tisto, kar je zaživelo v zboru in na vseh koncertih po Primorskem, je izraženo v teh verzih. Pevski zbor je pel. Pa to ni bila samo pesem, to je bil vrisk radostne duše.

Tiho in zbrano smo se v Tomaju poklonili spominu pesnika, čigar ime je zbor nosil. Solze smo imeli v očeh in grenkost nam je ostala v grlu zaradi Gorice in Trsta. Ta grenkoba na koncertih v Gorici in v Trstu ni izgubila iz grla. Ta grenki pelin, ki ga je poln ves Kras in je ovijal tudi srce pesnika Srečka Kosovela, je našo pesem na deskah gledališča Verdi v Trstu spremenil v en sam bes, v eno samo strahotno obtožbo, v en sam plamen upornosti in bolečine. Dvorana je onemela. Srca so se stisnila in med grozljivim ihtenjem so oder zasuli z rožami, ki so tiho padale k našim nogam v spomin na tiste, ki so dali svoja mlada življenja za osvoboditev Trsta. Blede obrazi pevcev so okameneli, dokler ni pesem ločila grenkega pelina in zarjula vsemu svetu: »Še smo tu in tu bomo ostali...«

Ta koncert je bil naše največje doživetje. Zdaj sem vedel tudi sam: zbor Jugoslovanske armade »Srečko Kosovel« je svojo veliko preizkušnjo prestal. Dozorel je...

To, kar sem napisal, naj bo v spomin tistim kosovelovcem, ki so za vedno odšli od nas, ter v zahvalo vsem, ki jih sonce še greje. Želim, da bi jih še dolgo grel!

KONEC

Zbor Jugoslovanske armade »Srečko Kosovel« po nastopu v gledališču Verdi v Trstu junija 1945.

FRANCI STRLE

Od Kambreškega do Brkinov

Borci, ki živijo bogu za hrbtom — Domačije so prazne ali pa so na njih ostali le ostareli ljudje — Grmovje ne daje vina, kamenje pa ne kruha — Kakšna kooperacija se bo štela v pokojninsko dobo — Pravic, ki jih zakon z eno roko daje in z drugo jemlje, ne potrebujemo — Tudi na kmetih so nesreče pri delu in bolezni, ki povzročajo predčasno delanezmožnost — Prekomorci že zdaj negodujejo, da so prikrajšani in teh je največ na kmetih po Primorskem — Kmetje niso uveljavljali statusa borca, ker niso verjeli, da jim bo to potrebno pri upokojitvi — Kdor je aktivno delal in se boril, naj ima načeloma enake pravice, ne glede na to, ali je bil po vojni delavec ali kmet — Delavec lahko šušmari ali ima zemljo, pa ima kljub temu pravico do pokojnine.

Tri dni sem hodil z osnutkom zakona o starostnem zavarovanju kmetov v rokah in spraševal, koliko bomo z njim rešili socialnih vprašanj kmetov-borcev. Vsak poslanec in vsak politični delavec bi moral hoditi tako, da bi lahko pomagal narediti dober zakon in da bi lahko zanj glasoval s polno odgovornostjo. Saj zakone delamo zaradi ljudi, zato, da zagotovimo njihove pravice in dolžnosti, torej tudi zato, da bomo z njimi lahko pravično reševali pereče probleme, ne pa zato, da se bomo trkali po prsih, kako napredni smo. In ko sem hodil, sem slišal marsikatero pikro in videl marsikaj žalostnega. Ne bom mogel opisati vsega in ne napisati lahkotne reportaže. Razgrnil jo bom v obliki paberkov in pogovorov, ki bodo dali misliti. Mislim, da bom tako vsem kmetom-borcem najbolj pomagal na boljše.

POGOVOR V NOVI GORICI

Na Goriškem imajo največ kmetov-borcev. Kar 862 jih uživa brezplačno zdravstveno varstvo. Od tega ima status borca priznано 266 moških in 128 žensk. V tej zvezi gre za mnoge socialne probleme. Zato so se na Zvezi borcev v Novi Gorici kljub prosti soboti na pogovor z mano zbrali Mirko Remec, Franc Pajtnar, Milica Jakopič in Vladimir Stepančič. Dali so mi prva napotila, kam naj krenem.

»Imamo kmete-borce, ki živijo blizu industrijskih središč in take, ki živijo v pasivnih hribovskih krajih,« pripoveduje Vladimir Stepančič. »Ti v dolini so znatno na boljšem, ker so njihovi ožji družinski člani ostali doma na kmetijah, pa tudi če so zaposleni v delovnih organizacijah, lahko pomagajo pri obdelavi zemljišča. Imamo pa kmete-borce v hribovskih krajih, npr. Lig, Kambreško, Kanalski vrh, Banjska planota, Lokavce in drugod, od koder se je mladina odselila. Mladina gre, ker ni urejenih cest, te so obupne. Ni vodovodov, ni drugih potrebnih naprav, ni središč, kjer bi se mladina lahko zbirala in potem ostala na kmetijah. Premoženja so neobdelana. Tam je visok katastrski dohodek kot osnova za odmero dohodnine, dohodkov pa ni. Vedeti moramo, da so ti kraji in ti kmetje tudi po vojni veliko prispevali za socialistično skupnost (obvezne oddaje in drugo), in zdaj, ko so se postarali in

ostali sami, ne bi smeli ostati prepuščeni sami sebi. Izčrpani so in bolni. Veliko te izčrpanosti in obolenj izvira še iz partizanskih časov...«

»Katastrski dohodek kot objektivno merilo je lahko tudi krivičen,« ugotavlja Mirko Remec. »Naj je katastrski dohodek 2.000 ali 200 dinarjev, važno je, koliko je dejansko mogoče ustvariti tega dohodka. Mi imamo primer, ko ima družinska skupnost 4.000 katastrskega dohodka, in to sta dva človeka, stara več kot 70 let, ne sposobna za pridobitno delo, pa si tudi ne moreta ustvariti potrebnih sredstev za preživljanje, dajati jima moramo družbeno pomoč. Ocenjevati moramo torej stvarne možnosti, koliko dohodka je dejansko mogoče ustvariti...«

»No, imamo primer v Zgornji Branici,« se vmeša Milica Jakopič, »ko ima kmetija več kot 10.000 dinarjev katastrskega dohodka. Mož, ki je bil borec, je umrl. Ostala je žena sama z majhnim otrokom, pa še bolna. Kaj ji zdaj pomaga 10.000 katastrskega dohodka?«

»Pa primer v Vitovljah,« nadaljuje poslanec Mirko Remec. »Zadnji čisti kmet, ki ima 5.600 dinarjev katastrskega dohodka, tri mladoletne otroke, ženo in mater, njegov oče je podlegel v nemškem koncentracijskem taborišču kot aktivist Osvobodilne fronte — ta zadnji čisti kmet se je zaposlil v Meblu. Tam ima 1.160 dinarjev mesečnega zasluga, medtem ko na svojem posestvu kljub tolikšnemu katastrskemu dohodku ni mogel ustvariti sredstev za preživljanje. In to je zadnji čisti kmet iz Vitovelj. Ni mogel obstati...«

»Imamo primere,« dodaja Franc Pajtnar, »ko kmet z majhno davčno osnovo sijajno živi, dobro dela, zemljo ima rodovitno, proda vse. Potem imamo pa drugega, ki ima petkrat tolikšno davčno osnovo kot tale, ima pa že zemljišče na nepriemernem kraju, sam je nesposoben za delo, nič ne daje zemlji in nič ne dobiva od nje...«

»Mislim, da je treba vložiti le še en napot, da se v zakon o starostnem zavarovanju kmetov vnese kategorija predčasne upokojitve. Imamo nesreče pri delu tudi v kmetijstvu, imamo huda obolenja, izčrpanost, da ne govorimo o kmetih-borcih, kjer so ta obolenja še hujša in pogostejša. Treba bi bilo predvideti možnost za take primere, da lahko pridejo do pokojnine tudi pred 60 oziroma 65 leti, če zdravniška komisija ugotovi 100-odstotno nezmožnost za delo. Za najhujše kategorije invalidov bi morali najti tako rešitev. Imamo več takih primerov...«

Povedali so mi za primer Avgusta Lič na iz Preserja pri Braniku, ki je borec po 13. oktobru 1943, torej nima statusa borca, bil je tankist in kapetan JLA, pa še nima 60 let. Ko je bil v Rusiji na šolanju, je omrznil in je pravzaprav 100 odstotni invalid, zamudil pa je rok za uveljavitev vojaške vojne invalidnine. Zdaj je ogrožen. Delati ne more, nikogar nima, nima kaj jesti.

NA LIGU IN V UKANJAH

Popoldne sem šel na Lig. Cesta je res obupna.

Krajevna skupnost Lig obsega 20 vasi in zaselkov pod skupnim imenom Markiči. Pred vojno je bilo tu prek 300 hišnih števil, zdaj je samo še 115 gospodinjstev s 392 prebivalci. Kmetov s statusem borca je 19, kaže pa da jih bo 21. Od teh ima samo Anton Mugerli manj kot 800 dinarjev katastrskega dohodka.

Ustavil sem se v zaselku Ukance, kjer je 7 hiš. Včasih so redili 52 goved, zdaj je v zaselku samo še 9 glav živine.

Poiskal sem Antona Znidaršiča, ki je nekakšen odbornik ali bolje aktivist. Njegova hiša je edina, ki kaže, da bi jo lastnik rad preuredil in polepšal. Na tisti strani, kjer visi v dolino, je prizidal nekakšno klet in na plošči dvignil še opečnati zid za

Vladimir Luin iz Gabrovce pri Komnu 18 je bil že leta 1942 povezan z Darkom Marušičem-Blažem. Dne 29. novembra 1942 je bil aretiran. Najprej zaprt v Coronu v Trstu, nato v Vidmu (Udinah) in v Tolmezu. Po vrnitvi iz zaporov je bil izvoljen v krajevni odbor OF in gospodarsko komisijo, od 16. februarja 1944 pa je bil borec najprej v Južnoprimorskem odred, nato pa v 18. SNOUB Bazoviški, v katere sestavi je sodeloval tudi v bojih za Trst. Status borca ima priznan od 1942. Star je 69 let in živi sam. Vinograd mu je propadel in obdeluje samo še vrt, ima pa 1.290 dinarjev katastrskega dohodka in po osnutku zakona o starostnem zavarovanju kmetov ne bi imel pravice do varstvenega dodatka. Sedaj prejema 250 dinarjev pomoči mesečno. Vidimo ga pri pripravljanju drv. V ozadju stari in popravila potrebna hiša.

en meter, da je kakor veranda. Menda je nameraval urediti stranišče in kopalnico, pa mu je zmanjkalo denarja.

Znidaršič me je lepo sprejel, mi ponudil nekakšnega cvička in pečene kostanje. Poprej je kostanj prinašal lepe dohodke. Imeli so obsežne nasade maronija. Kmalu po vojni pa je prišla nekakšna kužna bolezen in večino kostanjev so morali posekati. Poskušali so z grškim semenom, pa ne uspeva.

Prisedel je še Alojz Znidaršič, ki ima dvojno dobo priznано od 17. junija 1942. Upokojen je bil po 36. členu zaradi posebnih zaslug pri razvoju osvobodilnega gibanja.

Reševali smo socialno ogrožene borce oziroma njihove družinske člane. Pomoči najbolj potrebna je Terezija Blažič iz zaselka Kostanjevica 32, stara 80 let, ki je popolnoma sama. Njen mož je bil politični aktivist na terenu in borec, pa je umrl. Poprej sta obdelovala posestvo moževega brata, ki živi v Ameriki. Redila sta do 6 glav živine. Zdaj ni od zemlje nikakega dohodka.

Drugi tak primer je Viktorija Cundrič, 67 let stara vdova po Jerebašu Cundriču, borcu, ki je moral prbežati iz Beneške Slovenije, ker so ga tam po vojni italijanske oblasti preganjale. Hiša, ki so jim jo najprej dodelili, se je začela podirati, tako da je milica prepovedala bivaliti v nji. Zdaj sta s sinom dobila hišo na Ligu, kjer je tekoča voda in kjer si lahko napravita drv. Sin hodi delat v Anhovo, a tako mati kot sin sta tuberkulozna. Dve hčeri sta poročeni. Da bi odšla h kateri od njiju, je nemogoče, ker bi okužila otroke.

Pri Blažičevi in Cundričevi gre za vdove po kmetih-borcih, za katere osnutek zakona o starostnem zavarovanju kmetov ne nakazuje nikake rešitve, ker pri obravnavi možnosti za družinsko pokojnino upošteva samo stanje, ki bo, ne pa stanje, kakršno je nastalo zadnja leta.

Potem je beseda nanesla na Jožefa Znidaršiča, po domače Končarja, ki je star 67 let. Ta je na Ligu leta 1942 prvi podpisal posojilo svobode in partizanstvo vsestransko podpiral. 10. januarja 1943 so ga Italijani presenetili za škarpo v vinogradu, da se ni mogel skriti ali uiti. Odvlekli so ga na Sardinijo, a nekaj pred Mussoli-

nijevim padcem mu je uspelo priti v sestav vojaške straže v Anhovo. Od tam je spravil k partizanom precej orožja in vojaške opreme. Kasneje je stopil med borce v 17. SNOB Simona Gregorčiča, kjer je bil postavljen za brigadnega intendanta. Kot tak je bil ranjen v roko in je 30-odstotni vojaški vojni invalid. V njegovi hiši je bila jeseni 1943 partizanska bolnišnica 50 dni. Njegova prva žena Leopolda je bila sekretarka. Po izdaji je bila domačija 30. marca 1944 napadena. Na hišo in v njeno okolico je padlo 86 težkih min in ena je smrtno zadela Leopoldo. Druga žena Bernarda je bila borka v brigadi, pa je pred 10 leti umrla. Rodila mu je dve hčerki, od katerih je ena poročena, druga pa je začela delati v Anhovem. Jožef Znidaršič je prišel po vojni navskriž s političnimi aktivisti, ker je nasprotoval obdelovalnim zadrugam. Iz te zagrenjenosti si ni uredil statusa borca.

Spomnil sem se na zastopnika gorenjskih občin, ki je dejal, da je precej takšnih kmetov-borcev, ki si niso uredili priznanja dvojne dobe. Predvsem zaradi tega ker kot kmetje niso videli koristi oziroma možnosti za upokojitve. Zdaj pa je taka možnost podana, vendar pa osnutek zakona o starostnem zavarovanju kmetov izrecno poudarja, da ima pravico do varstvenega dodatka le kmet-borec NOV pred 9. septembrom (13. oktobrom) 1943, ki ima priznано dvojno delovno dobo pred 9. septembrom (13. oktobrom) 1943. Potemtakem bi moral zakon tudi nuditi možnost, postopek in rok, do kdaj kmetje še lahko uveljavijo status borca.

ALI JE ZA KMETE-BORCE V BRDIH REŠITEV KOOPERACIJA?

V Fojani bi bil moral obiskati Cirila Šibava, 69 let starega borca, ki je menda zelo premožen. Pa sem izvedel, da je dolga leta pred vojno in po vojni pri zadrugi delal kot kletar. Zdaj pa so mu to priznali in ne bo mu treba čakati na zakon o starostnem zavarovanju kmetov. Zato sem se napotil k Je'ku Kodrmacu. Našel sem ga, ko je brusil motorno žago, čeprav je bila nedelja.

(Nadaljevanje prihodnjič)

Stanko Sorta iz Kodretov 11 pri Branici je star 79 let. Kot mlinar je začel sodelovati s partizani že leta 1941. Dvojno dobo ima priznано od 15. decembra 1941. Fašisti so mu požgali mlin, zaprt je bil v Sezani, v Gradiški in Rimu ter obsojen na 30 let zaporov. Bil je mučen in pretepen večkrat, kar mu je pustilo hude posledice. Po vrnitvi iz zaporov 1944 je dobil poverilnico za krajevnega sodnika. Živi z ženo, staro 53 let, in prejema 300 dinarjev priznavalnine, 50 dinarjev mesečno porabi samo za zdravlila. Več sto let stara hiša je potrebna popravila. Obremenjen je z 1.920 dinarji katastrskega dohodka in torej ne bi imel pravice do varstvenega dodatka.

Kako boste preživeli proste dni ob koncu tedna? Svoj dopust? Kam bodo šli otroci v zimskih počitnicah?

Vse to je naša skrb, Vi se samo odločite!

Ce pa imate v mislih izlet, ki ni v programu Alpe-Adria, študijsko potovanje, ekskurzijo, ali če nameravate prirediti tekmovanje na snegu, ali športni dan — pišite nam ali pa zavrtite telefonsko številko 315-677, in tudi to Vašo željo bomo upoštevali. Obiskal Vas bo naš predstavnik in dobili boste vse potrebne informacije.

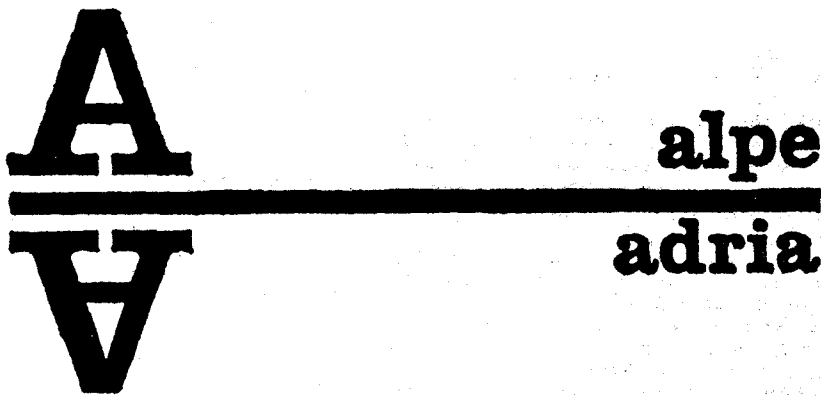
Torej res zelo enostavno: pokličite nas po telefonu — 315-677 — nam pišite, ali pa se osebno zglasite v TURBIRO-ju na Masarykovi 14 — poleg Pivnice. Poskušali bomo uresničiti vsako Vašo željo v zvezi z potovanjem, ekskurzijo, študijskim potovanjem, športnim dnevom ali smučarskim tekmovanjem. Lahko pa se oglasite samo na pogovor, in neobvezno se bomo pogovorili o ceni zelenega potovanja ali možnosti kreditnega odplačevanja.

Vsekakor pa potujete z ALPE-ADRIA ZASTONJ! Alpe-Adria bo namreč v letu 1972 na vsakem potovanju izrebal gosta, ki je potoval zastonj in mu vrnila denar, ki ga je vplačal ob prijavi. Lahko se sreča nasmehne prav Vam!

ALPE-ADRIA Vam je pripravila:

Od 30. 12. 1971 do 3. 1. 1972 — 5 dni KAIRO—MEMFIS—ALEKSANDRIJA z avionom iz Ljubljane v Kairo in nazaj.

Keopsova piramida, Citadela El Din, zlati trg Khan El Khalili, Salamlek hotel — bivši kraljevi dvorec MEMFIS — prva prestolnica egipčanske države in vrsta drugih kulturno-zgodovinskih spomenikov — vse to je v našem programu potovanja v EGIPT. Silvestrovanje bo v bivšem kraljevem dvorcu SALAMLEK.

TRADICIONALNA SILVESTROVANJA:

1. PRAGA — od 30. 12. do 3. 1. — silvestrovanje bo v znanem nočnem lokalu »LUCERNA« s prijetnim silvestrskim programom in prav tako z obiskom obeh znanih pivnic »U KALICHA« in »U FLEKA«.

2. Ob veselih zvokih čardaša pa boste lahko zaplesali v novo leto v BUDIMPEŠTI od 30. 12. do 2. 1.: Bogat silvestrski program smo pripravili za vas v hotelu »ROZSADOMB« na obali Donave.

SILVESTROVANJE NA SNEGU:

1. KRIMML — AVSTRIJA: smučarski izlet od 30. 12. do 5. 1.

2. KRKONOŠI — ČESKOSLOVAŠKA: smučarski izlet od 28. 12. do 4. 1. V domovini pa boste lahko silvestrovali v naših objektih: v Planici, na Kureščku, v Kranjski gori in v Radovljici.

EGIPT:

Ze za Novo leto, s prvim poletom 30. decembra 1971 bo ALPE-ADRIA začela verigo 5-dnevni izletov v EGIPT, kjer si bodo udeleženci ogledali KAIRO, MEMFIS in ALEKSANDRIJO. Prevoz med Ljubljano in Kairom bo z letalom, po Egiptu pa z avtobusom. Veriga 5-dnevni izletov bo sklenjena med 13. januarjem in 27. marcem 1972 z odhodom vsak teden v četrtek in povratkom naslednji teden v ponedeljek. Cena 2.100.00 din.

Upamo, da ste v programu noveletnih izletov našli in izbrali kaj zase. Na vseh potovanjih v novem letu 1972, pa tudi sicer, Vam želimo veliko zadovoljstva, veselja in užitka.

PРАВNA POSVETOVALNICA

POKOJNINA — DA ALI NE?

J. T. Mali log

Vprašanje: Pišete, da ste borec NOV od 15. 5. 1942 in da imate od takrat naprej do konca vojne priznano dvojno štetje. Nazadnje ste bili zaposleni leta 1949, zdaj pa ste spet zaposleni od decembra 1969. Vsega skupaj imate 16 let in 9 mesecev pokojninske dobe, stari pa ste 60 let. V dopisu sprašujete, če imate pogoje za pokojnino in koliko bi znašala.

Odgovor: Za borca NOV veljajo glede upokojitve pogoji, ki smo jih že večkrat pojasnili tudi v naši posvetovalnici. Borci NOV pred 9. 9. 1943 se lahko upokojijo, ko dopolnijo starost 55 let in imajo najmanj 20 let pokojninske dobe, ali pa takrat, ko dopolnijo pokojninsko dobo 35 let, ne glede na starost. Vi ste sicer izpolnili starostni pogoj, nimate pa še 20 let pokojninske dobe in zato ne izpolnjujete pogojev za starostno upokojitev. Res je sicer, da pozna naš pokojninski zakon tudi izjemno starostno upokojitev borcev, za katero zadošča 15 let pokojninske dobe. Vendar pa mora tako izjemno starostno pokojnino priznati te posebna republiška komisija, če smatra to za potrebno glede na zdravstveno stanje prisilca.

V dopisu sprašujete, če izpolnjujete pogoje za predčasno upokojitev. Ni sicer jasno, če ste s tem mislili le na ugodnejšo možnost upokojitve, ki velja za nekdanje borca NOV, ali na pravo predčasno upokojitev. Naj vam pojasnimo, da tudi za to predčasno upokojitev ne izpolnjujete pogojev, ker se zanjo zahteva ne samo 55 let starosti, temveč tudi 35 let pokojninske dobe, ki je vi nimate. Kolikor ste za delo ne sposobni in vam zdravstveno stanje ne dopušča, da bi bili zaposleni še tri leta, prihaja v poštev le invalidska upokojitev, ki pa jo odobri seveda le invalidska komisija pri pristojnem komunalnem zavodu za socialno zavarovanje.

SKRB ZARADI PARCELE

I. H. Zagradec

Vprašanje: Pred približno 10 leti ste posestvo izročili nemu izmed več otrok, sinu, ki je še ostal doma na posestvu. Drugim, ki so bili že po raznih službah, ste določili primeren znesek dote oz. odpravnine, kakor je bilo za tiste čase primerno. Prezemnik je vsem njih deleže tudi odplačal. Za užitek ste si pridržali razne premičnine, razen tega pa v lasti še parcelo, ki bi jo posestvo zelo pogrešalo, če ne bi prišla nazaj v popolno last glavnega dediča. Kako naj to uredite, da bi parcela prišla nazaj k posestvu v last glavnemu dediču in da ne bi ostali tega izpodbijali. Okoli sodišča ne morete hoditi. Naj napravite oporoko? Kje naj bi bila oporoka shranjena? Prosite za točna navodila.

Odgovor: Svojemu sinu, ki je prevzel posestvo, ste to najbrž izročili z izročilno pogodbo, s katero ste ostalim otrokom določili tudi dedni odpravek. Če so otroci ostali to izročilno pogodbo tudi podpisali in, če je v njen klavzula, da se z izročilno pogodbo kakor tudi z dednimi odpravki strinjajo ter ne bodo iz naslova dediščine ničesar več zahtevali, je stvar v redu. V kolikor pa tega ni, imajo otroci možnost po vaši smrti zahtevati svoj delež oz. dopolnitev dednega

deleža. Tedaj bi prišlo do tega, da bi zahtevali nekaj od celotnega posestva od glavnega dediča, kot vi imenujete sina, ki je doma. Prav tako pa bi vsi otroci prišli v poštev kot dediči glede parcele, ki je vaša last. Če napravite oporoko, bodo preostali otroci prav tako lahko zahtevali nujni delež. V kolikor torej ostali otroci niso podpisali izročilne pogodbe in izjave, da so popolnoma dedno odpravljani, bi bilo morda najbolj primerno, da sinu, ki gospodari doma, darujete ali izročite še to parcelo, pa si zase do smrti prihranite le užitek. Oporoko pa sicer lahko napišete sami in jo podpisate, shranite pa jo lahko doma ali pa na dišču.

KAKO JE S POVEČANJEM INVALIDNIN

K. R. Kranj

Vprašanje: Glede na sklepe o povečanju pokojnin s 1. januarjem prihodnjega leta prosite za pojasnilo, če se bodo leta 1972 povečale tudi invalidnine, in sicer invalidnine zaradi nesreče pri delu oz. poklicne bolezni. Kaj pa druge invalidnine? Prosite tudi, da bi navedli točne zneske povečanih invalidnin za leto 1972, ker o tem povečanju invalidnin niste še nikjer ničesar brali.

Odgovor: V smislu čl. 97 t. zakona o pokojninskem zavarovanju se bodo s 1. januarjem uskladile oz. povečale tudi invalidnine, priznane zaradi telesne okvare, nastale zaradi nesreče pri delu ali poklicne bolezni. Te invalidnine se bodo povečale za 16 odstotkov in bodo v letu 1972 znašale: I. stopnja telesne okvare: 177,74 din, II. stopnja telesne okvare: 159,95 din, III. stopnja: 142,16 din, IV. stopnja: 124,38 din, V. stopnja: 106,61 din, VI. stopnja: 88,82 din, VII. stopnja: 71,03 din in VIII. stopnja telesne okvare: 53,25 din.

Invalidnine priznane zaradi telesne okvare kot posledice bolezni ali nesreče izven dela se ne bodo povečale in se bodo izplačevale še naprej v dosedanjih zneskih.

OBRAČUN NADOMESTILA OSEBNEGA DOHODKA

A. J. Ljubljana

Vprašanje: Več mesecev ste bili na bolniškem dopustu. Zdravnik vas je poslal na delo, po povratku v službo pa ste po desetih dneh spet zboleli za isto boleznijo. Kako se vam obračunava nadomestilo osebne ga dohodka.

Odgovor: Če zavarovanec zbolí ponovno potem, ko se je vrnil na delo z bolniškega dopusta, in sicer v roku tridesetih dni, za isto boleznijo, potem se šteje, da se mu bolezenski dopust nadaljuje. Zato se mu nadomestilo obračunava, kot da ni bilo prekinitve, in mu gre v breme socialnega zavarovanja, ne pa v breme ustanove kot za prvih 30 dni bolezni.

OBRTNI CENTER

ŽIRI

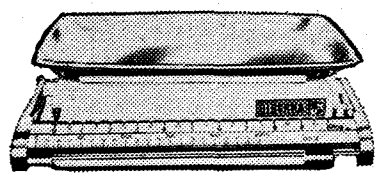
čestita delovnim ljudem in poslovnim prijateljem za nastopajoče novo leto 1972 in se priporoča s svojimi uslugami: izdelovanje telovadnih copat, montažo klimatskih naprav in prezračevanje industrijskih objektov.

KUHINJA VEGA 55

BREST

kuhinjska
tehtnica

LIBELA-CELJE

ZASTIČENO

Novo na našem tržišču
glavnik, ki sam striže —
10-letna garancija

Nenehno in še nadalje oglašamo. Dnevno prejemamo do 130 naročil. Milijoni uporabnikov se bo posluževalo glavnik z žiletkami, mi pa Vam svetujemo KUPITE Trimer, ker ima dve žiletki, ki jih lahko zamenjate, ustreza pa vsaka druga vrsta žiletke. S Trimerjem lahko strižete dolge, srednje in kratke lase. Trimer puli dlake tudi brez žiletke, češe in masira, odstranjuje prhljaj in preprečuje izpadanje las. Samo Trimer ima desetletno garancijo. Zato, če vam ponujajo kaj drugega, pomislite na Trimerjeve prednosti. To ni samo reklama, to so dejstva, ki jih priznavajo tisoči uporabnikov in to, da stalno prejemamo pohvale. Želimo opremiti vsako hišo v naši deželi, navodilo pa dobite v vseh jezikih. Če v trgovini nimajo Trimerja, pošljite Vaš naslov. Po pošti ga dobite po povzetju za nezvišano ceno 25 dinarjev. Poština je plačana.

Trimer Zagreb, Boškovičeva 40
pričakuje Vaš naslov.

Bili smo v Sovjetski zvezi

V »TV-15«, ki je izšel 9. decembra 1971, je bila objavljena kratka novica, da je 300 sovjetskih borcev, udeležencev II. svetovne vojne obiskalo Jugoslavijo in da je hkrati prav toliko borcev NOVJ obiskalo Sovjetsko zvezo. Med tistimi jugoslovanskimi borci NOV smo bili tudi štirje iz Slovenije, vsi štirje iz občine Ljubljana-Bežigrad, in sicer: narodni heroj Mirko Jerman z ženo Frano, Jože Perhac in jaz. Prej omenjeno vest moram popraviti. V Sovjetsko zvezo je iz Jugoslavije odpotovalo 179 oseb, od katerih je bilo 170 udeležencev NOB.

Sovjetski borci, veterani II. svetovne vojne, so prišli v Jugoslavijo s posebnim vlakom—spalnikom. Z istim vlakom smo se mi iz Beograda prek Madžarske odpeljali v Sovjetsko zvezo. Na potovanju smo bili 14 dni. Vrnili smo se 2. decembra v zgodnjih jutranjih urah, zvečer pa so ta vlak zopet zasedli sovjetski tovariši in se vrnili domov.

Prepotovali smo tri sovjetske republike in se od enega do štirih dni zadrževali v posameznih mestih: v Kijevu, Moskvi, Leningradu, Minsku in Lvovu. V teh mestih so nas, člane organizacij ZB NOV Jugoslavije, pristržno sprejele številčno močne delegacije sovjetskih borcev, udeležencev II. svetovne vojne. Prvi sprejem je bil vselej že na kolodvoru. Poklanjali so nam cvetje in razne spominske značke, v Moskvi pa so nas sprejeli z godbo na pihala. Na postajnih poslopih so visele naše in sovjetske državne zastave.

Po takšnem sprejemu ob vlakcu je bilo organizirano kratko zborovanje, še vedno kar na kolodvoru. Z govorniškega odra so nas pozdravili najmanj trije predstavniki njihove organizacije veteranov II. svetovne vojne, vsakokrat pa se jim je za sprejem, pozdrave in želje zahvalil naš predstavnik, narodni heroj in španski borec Čedo Kapor. Mi nismo bili uradni predstavniki naše bor-

čevske organizacije in Čedo jim je v vseh svojih govorih zamenjaval dopovedati, da smo turisti, da pa je res med nami velika večina udeležencev NOV Jugoslavije. Teh in podobnih izjav našega govornika sovjetski prevajalci sploh niso prevajali.

Sovjetski tovariši so v svojih nagovorih zelo pristržno in zavzeto izražali željo, da bi se prijateljstvo med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo vedno bolj krepilo. Vsi so govorili, da smo bratje po krvi in orožju.

Ko smo odhajali iz že omenjenih mest nam je organizacija veteranov II. svetovne vojne povsod priredila še poslovilni večer v eni izmed kulturnih dvoran dotičnega mesta. Za slavnostno mizo na odru so se posedli predstavniki mesta, organizacij in vojske ter po nekaj članov iz naše skupine tako, da je bila zastopana vsaka naša republika. Slovenijo je povsod zastopal narodni heroj Mirko Jerman. V dvoranih so z nami sedeli prebivalci mesta, največ pa veterani II. svetovne vojne. V prvem delu takšnega večera so se vrstili govori, v drugem pa je bil koncert ali akademija na zelo visoki ravni. V zborih, ki so nam peli ali igrali ruske, zlasti ukrajinske narodne pesmi smo najmočnejše začutili sovjetskega državljana, tisto pravo široko rusko dušo. V Leningradu, Minsku in Lvovu so bili ti poslovilni večeri istočasno proslave 29. novembra, dneva ustanovitve SFRJ.

V mestih smo si čez dan ogledovali predvsem njihove zgodovinske in umetnostne muzeje ter spomenike. Bili smo presenečeni nad bogatstvom in razsežnostjo teh pomnikov ruske zgodovine pred oktobrsko revolucijo in po njej, zlasti nad prikazovanjem herojstva njihove domovinske vojne 1941-1944. Gledano s tega stališča, je naše razvijanje revolucionarnih tradicij — milo rečeno — skromno.

STANE KOMAN

90-letnica matere 'štajerske Lenčke'

Nedavno je obhajala devetdesetletnico Marija Marzel-Kranjčeva in Golavabuke pri Slovenjem Gradcu. — V sejni dvorani občinske skupščine v Slovenjem Gradcu imajo portret naše slavljenke, matere treh partizanov in dobro znane aktivistke Zidarske brigade, »štajerske Lenčke«. Lenčka je ubil nemški policist, izrojene slovenskega rodu.

Dne 1. maja 1944 je bila Mislinjska dolina kot prerokjena, ker je 2. bataljon Zidarske brigade pod poveljstvom Murata pregnal nemško posadko iz Mislinja. V noči pred 1. majem so zavihrale slovenske partizanske zastave na Slovenjgraškem vrhu, na Gradišču, na Kremžarjevem vrhu, na Hornu in največja Lenčkina zastava sredi Tomške vasi. Lenčka bi morala 1. maja odnesti partizansko pošto od Tineta Slemenika, a so jo pri tem Nemci prestregli. Spopadla se je s policistom, ki jo je medtem ustrelil.

Lenčkina mati, Marzelova, je imela tedaj pri partizanih tri sinove. Ko je padla Lenčka, so v proslavo 1. maja kot delavskega praznika enote 14. divizije napadle tudi Venlje in Sočanja. To je Nemce zelo vznemirilo, zato so čez nekaj dni zasedli Tomaško in Turiško vas ter Golavabuko. Vse ljudi so izgnali na postajo v Turiško vas, da je po tem množico pital s propagando vodja Štajerske »domovinske zveze« Steindl. Grozil jim je, da bi jih zastrašil. Vse domačine, ki so se udeležili pogreba Lenčke, so Nemci odgnali na peron pred cevi strojnice. Tedaj je naša slavljenka zabrusila Steindlu, da so nacistične grozovitosti nad našim ljudstvom vzrok, da ljudje odhajajo k partizanom. Čez nekaj dni so Nemci grozili z znanimi lepaki prebivalcem Mislinjske in Šaleške doline...

Marzelova mama se prav dobro spominja marsičesa hudega iz dobe okupacije. Pa saj ni mogoče pozabiti takšnih strahot! Nacisti so ji vzeli moža in četrtega sina ter ju odvedli v taborišče, od koder se nista več vrnila... Rada spregovori o svojih sinovih borcih, ki so zgodaj stopili v vrste organizatorjev osvobodilnega boja in prispevali lep delež za osvoboditev domovine. Res mnogo je pretrpela, a minilo je; boli pa jo še zmeraj, ko se spomni, da so bili domači izdajalci, ki so večkrat pridivljali in stikali po njenem domu, celo slabši od samega okupatorja.

Naj ji bo v zadoščenje, da se je spominjajo nešteti znanci, borci in prijatelji kot zlate partizanske mame, zgledne slovenske matere, ki njeno hči opeva pesem kot »štajersko Lenčko«! Še na mnoga leta!

Republiški odbor ZZB NOV za šolo v Cerknem

Republiški odbor ZZB NOV Slovenije je namenil namesto novoletnih čestitk Skladu za izgradnjo šole v Cerknem — spomenika NOB 2.000 dinarjev. Pobuda republiškega odbora ZZB je posnemalnja vredna.

Zlata poroka v hribeh nad Kanalom

V hribeh od Kanala proti Kambreškemu je vasica Potravno. V tej gorski vasici so imeli partizani mnogo svojih zaveznikov, kar velja bolj ali manj za vse hribovske vasi na Slovenskem, zlasti pa še na Primorskem, ki je kar dve desetletji trpela pod fašističnim suženjstvom. Ti zavezniki, hribovske kmetije, so partizane podpirali z vsem, kar so premogli, in če niso bili preostari, so bili tudi sami borci partizanskih enot. Tako je bilo tudi pri Štefinovih na Potravnem, vasici, ki spada v krajevno skupnost Kanal ob Soči.

Osvobodilna misel je kaj kmalu začela dobivati konkretne oblike. Od prvih povezav in prvih partizanskih obiskov, ko so Štefinovi poslušali o junaškem boju za svobodo in brali partizanski tisk ter pomagali s tistim, kar so partizani najbolj potrebovali, s hrano, so prešli k vse bolj organiziranemu delu. Stari Štefin, Andrej Laščak, je postal član gospodarske komisije. Ker je bil več raznih prvih pomoči pri živini in pri telitvah, je bil postavljen za živinozdravnika in za klavca. Tako je mnogo storil za oskrbo partizanskih enot in bolnišnic, pa tudi za ohranitev in napredek živinoreje v takratnih zelo težavnih razmerah. Sin Deodot je služil italijansko vojsko kot bolničar. Od tam je začel pošiljati zdravila in obvezila za ranjene partizane, naposled pa je dezertiral in postal partizan. Padel je na Stjaku koncem leta 1944 kot pripadnik VDV. Stanko, precej mlajši od njega, je stopil k partizanom po kapitulaciji Italije. Za njim se je izgubila vsaka sled, tako da ne vedo, kje je padel. Kaj bi Štefinovi mogli dati za svobodo še več? Dali so dva junaka, dva padla borca. Na to so ponosni in to jim gori v hribeh na starost mnogo pomeni, saj ve-

do, da so zares veliko prispevali za svobodo in lepše življenje, ki jo danes uživajo dve hčerki in sin ter njihovi otroci.

V tem spoznanju sta Jožefa in Andrej Laščak 26. novembra letos slavila zlato poroko. Bila je to skromna slovesnost v krogu hčera in sina ter njihovih družin. Zaradi slabega vremena najbrž se slovesnosti ni udeležil nihče od združenja borcev, čeprav so slavljencema v preteklosti večkrat izrazili vse priznanje za njuno zavest in za obe padli žrtvi. To pomanjkljivost popravlja naš list ter slavljencema izreka iskrene čestitke.

Rešitev nagradne križanke številka 13

Vodoravno: Kravetina, retinis, visoko, ke, kviliteten, ža, li, capa, anoda, Omega, ribez, Galeb, pare, ru, oklepaj, akadem, oktava, aorist, nov, tank, oc, est, Zale, in, koristnost, ral, apo, edirne ea, partija, ss, sani, antena, ca, ir, at, samoedenje, oves, Glin, jod, letnik, ee, atek, esteti, knjiga, am, Tamar, oseka, Modibo, ei, dar, ak, lep, kis, tovarna, at, ivernih, NR, iz, ec, din, ikterus, Mavri, teta, plošč, vtič.

Nagrade prejmejo: žensko ročno uro — Silva Grmek, Dobravlje 7, 66210 Sežana in Anton Rihter, Zdotska 12, 68270 Krško, — moško ročno uro, Martin Božič, Dol. Straža 86, 68351 Straža in Mirko Kos, Rožna dolina, C. XV/16, 61000 Ljubljana, kolekcijo knjig založbe Borec pa Ludvik Vidmar, Ob Belci 5, 64264 Bohinjska Bistrica.

Nagrade bomo razposlali po pošti, tovariša Kosa iz Ljubljane pa naprošamo, da se zglast na upravni list v Beethovnovi 10, kjer bo lahko prevzel moško ročno uro.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA

DOBRO JE, ČE VESTE

ŠTEVILO OSEBNIH AVTOMOBILOV PO VSEJ DRŽAVI še nadalje hitro narašča. Lani je bilo največ avtomobilov v Beogradu — 106.296, tako da je poprečje bilo že približno po en avtomobil na deset prebivalcev. V Ljubljani pa je že toliko avtomobilov, da je poprečje takšno, kakor da ima vsaka družina avtomobil. V petih ljubljanskih občinah je bilo v prometu 43961 avtomobilov. Skopje, ki je približno tako veliko kot Ljubljana, je imelo približno polovico manj avtomobilov: 21.429, medtem ko jih je imel Zagreb, ki ima prebivalcev za kakšni dve Ljubljani, 65.234 vozil.

NA SVETU JE ŽE 133 MEST, KI IMAJO NAJMANJ NAD MILIJON PREBIVALCEV. Število mestnih prebivalcev še nadalje hitro narašča, tako da je čedalje manj nemestnih prebivalcev v vseh industrijskih drželah. Lani je bilo na svetu 3 milijarde 632 milijonov ljudi. Poprečno se je na 1000 prebivalcev rodilo 34 otrok, umrljivost pa je znašala 14 ljudi na tisoč prebivalcev. V zadnjih dvajsetih letih je število svetovnega prebivalstva naraslo za nad milijardo ljudi. Zato računajo, da se bo človeštvo do konca stoletja, v tridesetih letih, razmnožilo na 6 milijard 400 milijonov prebivalcev. Največje mesto (po številu prebivalcev) na svetu je Tokio: v njem živi okrog 9 milijonov ljudi — večina zelo na tesnem. Na drugem mestu je New York (7.800.000 prebivalcev brez predmestij, kar velja tudi za Tokio), na tretjem pa London (7.700.000). Kitajska daleč presega po številu prebivalcev celo države z najštevilnejšim prebivalstvom: po cenitvi je lani živel na Kitajskem okrog 760 milijonov ljudi, medtem ko je imela Sovjetska zveza 242.700.000 prebivalcev v ZDA pa jih je bilo 205.300.000.

SPET SO OPAZILI NEZNANO NEBESNO TELO MED MERKURJEM IN SONCEM. Kakor se je to posrečilo nekaterim astronomom že večkrat v različnih obdobjih in daljših časovnih presledkih. Ko so prejšnje čase posamezni astronomi poročali o svojem odkritju, so se potem drugi astronomi in odkritelji sami prepričali, da tam ni nobene »planeta« ali satelita. Zdaj pa kaže, da se bo potrdilo, kar že dolgo domnevalo. da ima osončje deset planetov in da je skrivnostno nebesno telo, ki ga je blizu Sonca in razmeroma majhnega zelo težko opaziti, deseti planet.

KOLIKO PRISPEVA SLOVENIJA ZA GOSPODARSKO NERAZVITA PODROCJA, je poročal skupščini SR Slovenije zastopnik republiškega sveta Joško Strukelj. Letos naša republika prispeva v sklad za pospeševanje razvoja manj razvitih republik in Kosovega 558 milijonov dinarjev ali 1,7 odstotka družbenega proizvoda (vrednosti vseh sadov letošnje dela). Razen tega znaša prispevek Slovenije za financiranje družbenih služb v slabše razvitih republikah in na Kosovem 336 milijonov din (1 odstotek družbenega proizvoda vsega gospodarstva). Za obnovo Banjaluke ter nasploh za odpravo posledic, ki jih je povzročil potres, bo Slovenija letos prispevala 130 milijonov din. Za pospeševanje razvoja zastajajočih krajev v naši republiki pa je bilo namenjenih 20 milijonov dinarjev, predvsem v obliki kreditnih olajšav za gospodarske investicije. Republiški cestni sklad je določil letos 52 milijonov din za razna cestna dela. Republiška izobraževalna skupnost daje letos 147 milijonov za šolstvo in izobraževalne namene v revnih občinah.

OBISK V MARIBORU BO
USPEŠEN, če boste obiskali
lepo urejeno in bogato za-
loženo novo blagovnico

zanja
maribor

KUIK
GLAVNI TRG

Združeno železniško
transportno podjetje
Gradbeno podjetje
Ljubljana

želi srečno, zadovoljno in uspehov polno novo leto 1972 delovnim kolektivom, poslovnim prijateljem in delovnemu človeku.

strojna tovarna trbovlje

Tovarna rudarskih, gradbenih in transportnih strojev ter naprav. Projektiramo, izdelujemo in montiramo stroje in celotne objekte za gradbeništvo, rudarstvo, črno in barvno metalurgijo ter kemično industrijo.

25-letna tradicija — jamstvo kvalitete

STROJNA TOVARNA TRBOVLJE

Pošta: Trbovlje — Slovenija — Jugoslavija
Tel.: 80-106 — Telegr.: STROJ TRBOVLJE

Vsem delovnim ljudem in poslovnim prijateljem želi v novem 1972. letu osebno srečo, zadovoljstvo, uspeh in napredek!

KEMIKALNA TOVARNA PODNART

proizvaja:

KEMIKALIJE IN PREPARATE, galvanotehniko, posfatiranje, barvanje kovin za vse namene in zahteve sodobne površinske zaščite, za uporabo v enostavnih, polavtomatskih in avtomatskih napravah

LABORATORIJSKE KEMIKALIJE kvantite pro analysi, purissimum in purum
PRIBOR ZA KONTROLO, galvanskih kopeli in odpadnih vod.

IGM

Industrija gradbenega materiala
Zagorje ob Savi

izdeluje in prodaja: hidrirano in kosovno apno
Delovnim ljudem in poslovnim prijateljem želimo srečno, uspešno in zadovoljno novo leto 1972.

ZASAVSKI PREMGOVNIKI

proizvajajo kvaliteten rjavi premog vseh vrst, kvalitetno zidno opeko, betonske oblikovalce, ter dolomitni drobljenec.

S svojim obratom specialna rudarska dela izvajajo odpiralna in sanacijska dela na rudnikih kovin in nekovin, doma in na tujem.

Delovnim ljudem in poslovnim prijateljem srečno in uspešno novo leto 1972.

Skupščina občine Ptuj
Občinski Komite ZKS
Občinski odbor SZDL
Občinski odbor ZZB NOV
Občinski Komite ZMS
Občinski sindikalni svet
Občinski odbor RK

čestitajo vsem občanom, poslovnim prijateljem za nastopajoče novo leto 1972 in žele v imenu vseh družbenopolitičnih organizacij čim plodnejše in ustvarjalno leto, ki je pred nami.

TRBOVLJE

jaz sem
max.....

ti si
maxi

on je
maxim

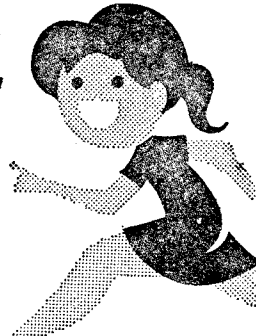
vsi gremo v...

maximarket
trgovsko gostinsko
veleblagovnico

LJUBLJANA TRG REVOLUCIJE

jaz tudi!

LESNA INDUSTRIJA LITIJA

Telefon: (061) 88-222

VAM NUDI:

- plexiglas plošče v raznih vzorcih in barvah,
- svetila Litija za hladno in toplo razsvetljavo,
- oblikovanje plexiglasa po naročilu,
- plemenite furnirje domačih lesavcev,
- žagan les iglavcev in listavcev,
- decimiran les,
- stavbno mizarne izdelke.

15 LET

Obiščite nas in podrobno vas bomo informirali.

INDUSTRIJA USNJA VRHNIKA

z obratom usnje Šmartno pri Litiji

čestita vsem delovnim kolektivom, poslovnim prijateljem, delovnim ljudem in občanom litijske občine k občinskemu prazniku.

SKUPŠČINA OBČINE LITIJA

Občinska skupščina Litija
Občinska konferenca ZKS
Občinska konferenca SZDL
Občinski sindikalni svet
Občinski komite ZMS Litija
Občinski odbor ZZB NOV
Občinski odbor Zveze rezervnih vojaških starešin

in druge družbeno politične in druge organizacije najtopleje čestitajo občanom Litije k prazniku 24. decembru, želeč vse-spolšnega napredka na vseh področjih gospodarske, družbene, kulturno-prosvetne, telesnovzgojne in druge dejavnosti.

STANOVANJSKO KOMUNALNO PODJETJE
LIT I J A
VALVAZORJEV TRG 4

Stanovanjsko komunalno podjetje Litija čestita vsem cenjenim strankam občinski praznik in srečno novo leto 1972 ter se obenem priporoča za usluge, ter nudi kvalitetne savske agregate za visokovredne betone iz naše separacije v Hotiču pri Litiji.

INKOP

industrija kovinske opreme
Kočevje, Roška 15

Trgovsko podjetje z igračami, galanterijskimi izdelki in otroško konfekcijo na debelo LJUBLJANA, uprava: Lepodvorska ulica 23 a

želi vsem delovnim ljudem in poslovnim prijateljem srečno, uspešno in zadovoljno novo leto 1972.

čestita poslovnim prijateljem in vsem delovnim ljudem z najboljšimi željami prestop v novo 1972 leto.

tekstilana
kočevje

50 let

Ob dnevu armade in 50. letnici podjetja TEKSTILANA Kočevje čestitamo vsem delovnim ljudem, poslovnim prijateljem in vsem pripadnikom naše armade in želimo vsem vsesplošen napredek naše socialistične skupnosti bratskih in enakopravnih narodov Jugoslavije.

Vsem pa srečno, uspešno in zadovoljno novo leto 1972.

TOVIL

tovarna vijakov — Ljubljana

želi vsem delovnim ljudem in poslovnim prijateljem srečno, zadovoljno in uspešno Novo leto 1972

PREDILNICA LITIJA

čestita vsem občanom, kolektivom in poslovnim prijateljem za občinski praznik OBČINE LITIJA z najboljšimi željami za vsesplošnim napredkom naše občine.

ELEKTRO

Ljubljana
Poslovna enota Kočevje

želi srečno in uspešno Novo leto 1972 vsem uporabnikom električne energije in poslovnim prijateljem.

KOVINAR

podjetje storitvenih obrti
Kočevje, Reška 23
kovaštvo — obrat Instalacije
opravlja dela na gradbenih
objektih
ključavničarska dela

Delovnim ljudem in poslovnim prijateljem želimo srečno in uspešno novo leto 1972

Skupščina občine

čebnica

(na Dolenjskem)

z vsemi družbenopolitičnimi organizacijam

čestita za 22. december — Dan JLA vsem pripadnikom naše armade in delovnim ljudem naše socialistične domovine.

Stanovanjsko podjetje

KOČEVJE

Ljubljanska 19
z gradbenim servisom

želi srečno in uspešno 1972 leto poslovnim prijateljem in vsem občanom.

trgovsko podjetje

NOVOTEHNA

Novo mesto, glavni trg 11

telefoni: centrala 21-737, direktor 21-280, servis 21-538, telegram — Novotehna Novo mesto

elektrotehnični material — kovinsko blago in železnina — orodje, sanitarni in instalacijski material — gradbeni material — steklo, porcelan in keramično blago — barve-laki in kemikalije, motorna vozila — nadomestni deli — servisne usluge

Delovnim ljudem in poslovnim prijateljem želimo vse najboljše v letu 1972.

TRIKON

Tovarna pletenin in konfekcije
Kočevje, Roška c. 16
z obratom »Pletenice«

želi svojim poslovnim prijateljem in vsem delovnim ljudem zadovoljstvo in uspeh v novem 1972 letu.

ELKROJ

MOZIRJE

specializirana tovarna vseh vrst hlač: moških, ženskih, dekliških in fantovskih.

Za cenjena naročila se s kvalitetnimi izdelki priporoča delovni kolektiv tega marljivega podjetja.

Za novo leto 1972 — prijetno praznovanje in vso srečo, zadovoljstvo in napredek.

Belokranjsko gradbeno podjetje

BEGRAD

ČRNOMELJ

čestita delovnim ljudem, poslovnim prijateljem in vsej gradbeni operativi in želi nadaljnjih uspehov v novem nastopajočem letu 1972

Komunalni zavod za

zaposlovanje

Novo mesto, Glavni trg 7

čestita vsem delovnim ljudem naše domovine in jim želi vso srečo, zadovoljstvo, uspeh in napredek v 1972 letu.

Čestitamo tudi vsem našim delavcem v tujini.

ZDRUŽENO PODJETJE ZA

PTT PROMET

LJUBLJANA, Cigaletova 15

čestita vsem delovnim ljudem, kolektivom in poslovnim prijateljem v imenu vseh združenih ptt podjetij in celotnim kolektivom — za nastopajoče NOVO 1972 LETO
Čim več uspehov na področju gospodarstva naj bo naše napotilo v naslednjem letu.

SUKNO

tekstilna tovarna Zapuže
p. Begunje na Gorenjskem

priporočamo svojo bogato izbiro damskih in moških mikanin in česanih tkanin ter volnenih odej.

Ne pozabite, da so naše tkanine trpežne, modnih vzorcev in konkurenčnih cen.

Poslovnim prijateljem in vsem ljudem vse najboljše za nastopajoče novo 1972 leto.
Kolektiv podjetja SUKNO

Podjetje za

PTT

promet

Ljubljana, Cigaletova 15

priporoča svojim koristnikom ptt storitev, da se poleg rednih ptt storitev, katerih izveček cenika je objavljen v telefonskem imeniku tranzitne avtomatske telefonske centrale Ljubljana, poslužujejo tudi posebnih storitev pri pošiljanju pisemskih pošilk, nakaznic in paketov.

Delovnim ljudem želimo srečno, uspešno in zadovoljno novo leto 1972.

VEZENINA

tovarna modne konfekcije
Maribor, Pobreška c. 20

proizvaja žensko lahko konfekcijo v najmodernejših krojih in deseni ter raznovrstne baby artikle, prapore in zastave v kakovostni izdelavi.

Za nakup se priporoča cenjenim strankam.

Delovnim ljudem in poslovnim prijateljem vse najboljše v novem letu 1972

Stanovanjsko podjetje

TREBNJE

čestita vsem delovnim ljudem in poslovnim prijateljem in želi vso srečo in napredek v novem 1972 letu.

IPLAS

industrija plastičnih mas in umetnih smol

KOPER, Krpanova 2

želi vsem svojim poslovnim partnerjem, kolektivom in vsem delovnim ljudem ob prestopu v novo leto 1972 vse najboljše prednovo leto 1972 vse najboljše, predpohov in zadovoljstva.

industrijsko podjetje

MEHANIKA

Trbovlje

Naš proizvodni program:
Elektro-varovalni in vezilni material

Orodje za montažo vezilnega materiala

Gradbeno okovje

Priporočamo vam naše kvalitetne izdelke!

Elektroinstalacijsko podjetje

ELEKTROMONTAŽA

Ljubljana, Rožna dolina c. VI-36
Telefon: h. c. 61 441, 62 968
direktor 61 622
servis 20 704

Projektiramo in izvajamo: elektroinstalacije jaknega in šibkega toka v stanovanjskih, industrijskih in trgovskih objektih, razdelilne baterije in komandne omare.

Delovnim ljudem in poslovnim prijateljem čestitamo za novo 1972 leto z najboljšimi željami.

**GOZDNO
GOSPODARSTVO**

Ljubljana, Tržaška c. 2

s svojimi gozdnimi obrati — poslovnimi enotami proizvaja in prodaja vse vrste gozdnih sortimentov, opravlja gozdno gojitvena dela, gradi gozdne ceste ter osnavlja gozdne plantaže in intenzivne nasade.

Delovnim ljudem in poslovnim prijateljem želimo vso srečo in napredek v Novem 1972 letu.

SGP PROJEKT KRANJ

NAZORJEVA 1

TELEFON: 22-035, 22-036, 22-037
POŠTNI PREDAL 59
TEKOČI RAČUN KRANJ 515-1-39

Projektira in gradi vse vrste visokih in nizkih gradenj.

Ob 25-letnici podjetja in nastopajočem novem 1972. letu želimo vsem delovnim ljudem, poslovnim prijateljem in članom delovne skupnosti srečo, uspeh in zadovoljstvo v 1972. letu.

Svetujte svojcem, sorodnikom in znancem, ki bodo prišli iz tujine na novoletni obisk, naj vse denarne zadeve uredi pri **VAŠI BANKI DOLENJSKI BANKI IN HRANILNICI NOVO MESTO** podružnici v **KRŠKEM** ali ekspoziturah v **METLIKI, TREBNJEM** in **NOVEM MESTU**.

VIŠJE OBRETNOSTNE MERE — NOVE UGODNOSTI!

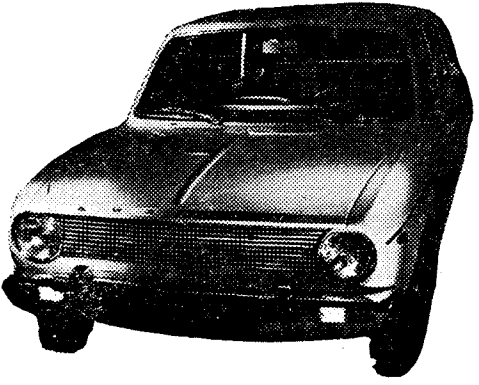
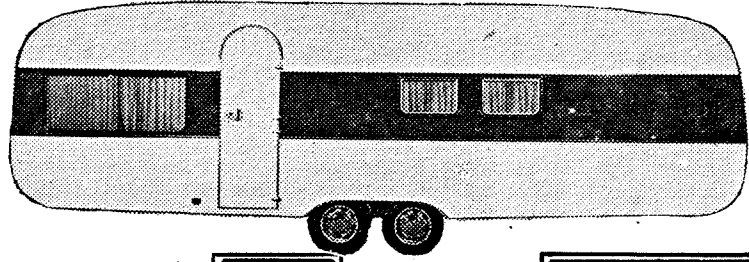
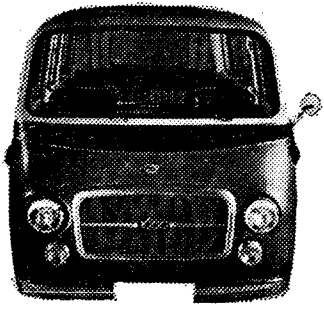

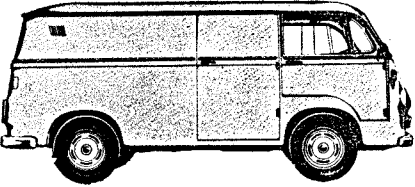
PODJETJE MESO TRBOVLJE

opravlja:

odkup živine in svinj, zakol in prodajo svežega mesa, predelava mesa in prodaja vseh vrst mesnih izdelkov.

Za nakup se priporoča.

Nagradna križanka IMV štev. 14

															
				OTO NEMET		TRENJE		IMPERIA							
SMITH		JESENIŠKI HOKEJIST		IT. KAMION RIMSKA 6		TITAN RAZLIČKI, RAZLIČICE				M.IME		BELOKRAJN. OBRAT IMV		OS.ZAIMEK	
↗		↘		↘		↘		↘		↘		↘		↘	
SESTAVIL: KOPRIVŠEK		VRSTA ŽELVE		LUPINA		AFRIŠKA DRŽAVA OSINA PRI KLASU		NOČNO ZABAVIŠČE KRANJ		NORVEŠKI PISATELJ VALJEVO					
HRVAŠKA REKA						PERZIJSKI VLADAR SERVIS TOVARNE		NEVIHTA NEZNANEC							
TUJE M.IME				REDKEJŠE Ž.IME		↘				OZIM IGOR TEREZA KESOVIIJA				BULBA	
SLOVANSKI NAROD				AVELLINO ODRGNINA		ORIENTAL. KRČMA				LUKA NA JADRANU PODELEITEV PRAVICE					
PRIPOVEDNE PESMI				NAMIZNO PREGRIJAD SIBIRSKI VELETOK		ERIK NEMET NAUKI		OSKAR KOVAČIĆ 1				TANTAL			
MOŠKI PEVSKI GLAS		F L U N P		OVOJ								OČE OKROGLO OKENCE		ROMUNIJA SVETOVNO ZNANI SLAPOVI	
JORDANSKA LUKA		O T A		TOVARNA CEMENTA MESTO V FRANCIJI											
		KUPUJTE IZDELKE IMV!		MORSKA RIBA STANE POTOKAR		NALOŽENO BREME		POKRAJINA NA SEVERU FRANCIJE							
		OKOSTJE		T				BIHAĆ		ZELENICA V PUŠČAVI BODEČ PLEVEL				JAJČAST KROŽNIK	
		ČEBELJI DOM		P		LESENO PIHALO SOVRAŽNICA ŽELEZA						JAZ (latin.) TUJ IZRAZ ZA SMUČI			
						JOŽE OTRIN		GL. MESTO TURČIJE		POLOŽAJ NINO ROBIĆ					
				100 m ²		↘		3				ALUMINIJ			

Razpis nagradne križanke

Industrija motornih vozil iz Novega mesta je že naš stari znanec pri objavljajanju nagradnih križank. To renomirano in zelo perspektivno podjetje ustvar-

ja dobršen del deviz tudi z izvozom, predvsem pri kolic. Njen proizvodni program vpletamo v sestavo križanke — te in naslednjih dveh. Vse, kar delajo v IMV Novo mesto, boste razvozljali iz vprašanj v križanki. Le pogumno se je lotite!

Prosimo vas, da nam rešitev križanke štev. 14 pošljete do 7. januarja 1972; rešitev in seznam nagradencev pa bomo objavili v 3. številki lista, ki izide zaradi novoletnih praznikov in dvojne 1. in 2. številke, šele 13. januarja 1972. Ne pozabite izpolniti kupona štev. 14.

Za izžrebane nagrajence imamo pripravljene po eno žensko in moško uro, ter kolekcijo knjig založbe Borec.

Obilo sreče in razvedrila.

Uredništvo in uprava

Nagradni kupon 14

Priimek in ime _____

Poklic _____

Točen naslov _____

Deveti Kurirčkov festival

je znova opozoril na stanje naše otroške in mladinske književnosti s tematiko NOB in revolucije

Prejšnji petek se je s podelitvijo priznanj in slovesno prireditvijo »Književni ki mariborskim pionirjem« — na njej so z branjem svojih del nastopili Aleksa Mikić iz Bosne in Hercegovine, Desanka Maksimović iz Srbije, Mirko Vujačić iz Črne gore, Mladen Bjažić iz Hrvatske, Tiho Najrovski iz Makedonije in Niko Grafenauer iz Slovenije ter s skrbno izbranim programom gojenke srednje vzgojiteljske šole — končal v Mariboru letošnji kurirčkov festival ki se je začel 14. decembra.

Plaketito partizanskega kurirja (doslej so jo prejeli France Bevk, Desanka Maksimović, Tone Seliškar, Branko Čopić, Vančo Nikolevski ter akademska slikarja Ive Šubić in Janez Vidic) je festivalski odbor letos dodelil Anđelki Martić iz Zagreba in Aleksu Mikiću iz Sarajeva. Poleg tega najvišjega priznanja za ustvarjalo delo na področju mladinske književnosti, so podelili še tradicionalne nagrade za krajšo prozo, pesem in dramski tekst s tematiko NOB oziroma revolucije. Žirija, ki so jo sestavljali dr. Slobodan Marković, Jože Smit in Aleksander Popovski, je izmed dvainšestdesetih avtorjev, kolikor jih je sodelovalo na natečaju, nagradila: Ranka Dimonića iz Beograda in Rajka Jovčevskega iz Skopja za pesmi »Zelja« in »Samo mir«, Mihajla Simonovića iz Beograda in Leopolda Suhodolčana iz Ljubljane za prozo »Črno, zeleno, rumeno« in »Punčka« ter dramska teksta »Dobra bela škatic« in »Mi nismo več otroci« Nene Radulović iz Smederevske Palanke. V okviru literarnega razpisa devetega festivala »Kurirček« pa je

bilo nagrajenih tudi štirinajst pionirjev za najboljše tematske spise.

Povrnimo se k prvemu dnevni prireditvi festivala »Kurirček«, ko so se v veliki dvorani mariborskega doma JLA poleg številnih književnikov iz vse Jugoslavije ter predstavnikov družbenopolitičnega življenja in vojske zbrali tudi zastopniki mladih skoraj iz vseh tamkajšnjih šol. Prisotne goste in med njimi enega izmed pobudnikov festivala generalpodpolkovnika Stane-ta Potočarja-Lazarja je najprej pozdravil

podpredsednik mariborske občinske skupščine Stojan Požar. V imenu borčevskih organizacij je izrekel dobrodošlico festivalu Ivan Gorjup, v imenu JLA — pokroviteljice festivala — podpolkovnik Ivo Mevlič in mlada Mariborčanka v imenu dvaindvajset tisoč svojih vrstnikov iz dvainšestdesetih pionirskih odredov.

Iz uvodnih besedi pisatelja Ivana Potrča, ki zgovorno ponazarjajo nujnost in pomembnost te prireditve, povzemamo:

»Danes je tak čas, da moramo povedati in si priznati, kako je prav, da našim otrokom zaradi njihovega jutrišnjega dne prikazujemo z vso resnicoljubno odgovornostjo in umetniško prepričljivostjo, kaj je naš človek storil na tem koščku sveta za svojo domovino, in tudi zaradi krvi, ki jo je preli ali jo je moral preli. Mislim in vem, da ste enakih misli tudi vi, da bi ne mogli bolje in bolj smiselno proslaviti dneva naše ljudske armade, kakor da ga na festivalu proslavimo prav s takšnim delom, kot je prenašati na mladi rod vse tisto veliko in težavno, kar so rodovi pred njimi prestajali in želeli. Mislim, da je ravno partizanska knjiga — napisana v kateremkoli jeziku široke jugoslovanske domovine — tista knjiga, ki nas družiti in ki mora biti naša skupna skrb!«

Drugi dan festivala so udeleženci izpolnili z obiski po mariborskih šolah, kjer so mladini brali svoja dela oziroma pripovedovali o življenju v enotah JLA. Morda bi v ilustracijo uspešnosti tovrstnih stikov z mladimi povedali, da je sličnim nastopom v organizaciji festivala »Kurirček« v preteklih devetih letih prisostvovalo okoli šeststo tisoč otrok skoraj v vseh naših republikah in da nameravajo s tem načinom zblizevanja nadaljevati tudi v prihodnje.

V dokaj obširnem programu, ki si ga je naložil festivalski odbor, najdejo udeleženci festivala vsako leto čas tudi za tako imenovani delovni program, ki je posvečen pogovorom o mladinski književnosti. Tako so se v dopoldanskem času tretjega dne zvrstili referati pod skupnim naslovom »Zgodovinsko popularne teme v sodobni mladinski književnosti« (lani so govorili o patriotizmu v sodobni mladinski književnosti!), ki so jih prispevali Jože Šifrer, Aleksander Popovski, Muris Idrizović, Voja Marjanović, Aleksander Spasov, Danica Turjačin in drugi. Popoldne se je delovni program nadaljeval v obliki pogovorov, ki so prinesli tudi nekaj predlogov in pripomb. Posebno toplo je bil pozdravljen predlog pisateljice Branke Jurca, da bi morali v prihodnje storiti kaj več za poglobljanje sodelovanja med festivalom »Kurirček« in sorodnimi institucijami, kot so »Zmajevе igre« v Novem Sadu in »Sibeniški festival otroka«. Letošnji festival »Kurirček« je torej ponovno opozoril na stanje naše otroške in mladinske književnosti s tematiko narodnoosvobodilnega boja in revolucije; hkrati pa je pokazal nove poti, ki naj bi vodile k trajnejši prisotnosti revolucionarnih tradicij v umetniškem ustvarjanju za mlade, kot nujno in stalno potrebo naše samoupravne družbe.

Vsak novi naročnik »TV 15« v letu 1972 prejme brezplačno eno izmed knjig založbe Borec.

V letu 1972 bodo vsak mesec podeljene štiri ročne ure med nove in stare naročnike po žrebu. Vsake tri mesece — dve ročni uri za tiste poverjenike, ki bodo pridobili največ novih naročnikov; poleg tega dobe še običajno provizijo po din 5.—

Tudi v letu 1972 nagradne križanke z lepimi in primernimi nagradami.

Člani Zveze združenj borcev in Zveze rezervnih vojaških starešin Slovenije! Naročite se na svoje glasilo, skušajte obogatiti s svojimi prispevki njegovo vsebino. Pomagajte ga razširjati med svojimi prijatelji in znanci.

»Kurir« Milene Douganove je eno redkih kiparskih del, nastalih med narodnoosvobodilnim bojem in ohranjenih vse do današnjih dni, katerega posnetek sta kot priznanje za ustvarjalno delo na področju mladinske književnosti na letošnjem kurirčkovem festivalu prejela Anđelka Martić in Aleksa Mikić.

Tovarišica Matilda Vidmar, ki je podarila za spominsko šolo v Cerknem 1.000.000 starih dinarjev, za gradnjo šole v Vidmu 200.000 starih dinarjev in za gradnjo ceste Kapela—Videm 200.000 starih dinarjev, prejema na slovesnosti pred dnevom republike v Vidmu ob Ščavnici v znak priznanja zlato značko republiškega odbora Zveze prijateljev mladine Slovenije.

ne brdkosti. Nato je tiše pristavil: »Vsi so že v grobu...«

Ta novica je Cirila tako presenetila in presunila, da je nemo zastrmel v Simona.

»Da so že vsi pomrli?« je po presledku vprašal s prizvokom neverjetnosti. »Kdaj pa so umrli? Kako?«

Simon je pomolčal, potem pa je začel počasi pripovedovati:

»Nekega dne, decembra trinštiridesetega sem zvedel, da je padel Dominik nekje pri Kočevju, ko se je njegov bataljon spopadel z belimi. Marca štirinštiridesetega je prišel sem neki partizan, ki smo ga poznali, in povedal, da je tamle spodaj v hosti skupina njegovih tovarišev, ki že tri dni ni jedla in prosil, naj bi jim kaj skuhal. Ko je žena skuhala, jim je v jербasu odnesla tja, kjer so se zadrževali. Medtem ko se je po velikem ovinku vračala domov, je naletela na Nemce. Ustavili so jo in pogledali, kaj nosi v jербasu. Ko so videli od hrane umazane lonce, so uganili, da je nesla »rano partizanom«, in so hoteli vedeti, kje so. Ker jim ni hotela povedati, so jo kar tam ustrelili. Tri tedne po njeni smrti je umrla moja mati. Smrt moje žene je tako pretresla, da je še isti dan legla in ni več ostala: umrla je za posledicami tistega pretresa. Dva meseca po tistem so kurirji, ki so imeli javko tu, izročili Dani nekaj pisem, ki jih je morala še isti dan odnesti v Groblje. Na poti tja je nekje padla v domobranski zasled. Ko so jo pozvali, naj se »stari« je začela bežati. Začeli so streljati za njo in so

jo ranili, vendar jim je ušla. Toda iz treh ran je tako krvavela, da je nekje omagala, legla in izkravela. Poldrugi mesec kasneje sem dobil sporočilo, da je Ferdo padel nekje na Primorskem. Ne dolgo za tistim so prišli sem gor Nemci in beli. Doma je bila samo Vida. Ko so preiskali hišo, niso našli nič takega, kar bi radi našli, kljub temu pa so odpeljali Vido s seboj. Potem nisem o njej dva meseca vedel, ali je živa ali mrtva. Čez čas sem zvedel, da so jo odpeljali v Dachau, tri mesece pozneje pa sem zvedel, da je tam umrla. Tako, vidiš, sem ostal sam, sam...«

Simon se je zajrl predse in na obraz mu je legel izraz velike bolečine, ki se je porodila ob pripovedovanju teh grenkih spominov.

Ciril se je z globokim sočutjem zagledal v Simonov obraz, ki je bil ves razbrazdan od časa in bolečin.

»In kako živite zdaj?« je vprašal Ciril, da bi pregledal moreči premolk in potešil svojo radovednost.

Simon je počasi prenesel pogled nanj in odgovoril:

»Ze gre, že gre. Dokler bom mogel delati, bom že pridelal toliko, da se bom preživel.«

»Pa vam ni mučno v tej samoti?«

»Sprva mi je bilo, težko sem jo prenašal, zdaj pa si skoraj ne morem misliti, da bi živel drugače.«

»Pa vas obišče kdo od tistih ljudi, ki so bili pri vas med vojno?«

»Obišče?« Simon ga je pogledal, ko da bi mu bil zastavil zelo čudno vprašanje. Potem je odgovoril: »Ne, do zdaj me ni še nihče obiskal; ti si prvi.«

Potem sta dolgo govorila o tem in onem. Pri tem je Ciril prigrizoval kruh in ga od

casa do časa namakal s požirkom tepkovca.

Bilo je že pozno popoldne, ko je ostal od mize in rekel:

»Zdaj se pa moram posloviti, oče Simon. Čez čas vas spet obiščem, če vam je prav.«

»Zmerom mi boš dobrodošel, zmerom te bom vesel.«

Počasi sta šla iz hiše, ki je nekoč bila polna življenja, zdaj pa je podobna mrtnišnici.

Ko sta prišla do kozolca, je Ciril zadržal korak in vprašal.

»Simon, ali ne bi bilo bolje, ko bi se preselili kam v dolino?«

»Starega drevesa ne moreš več presaditi, če pa ga, se posuši.«

Ciril je razumevajoče pokimal.

Nekaj časa sta molče stopala vstric, nazadnje pa je Simon obstal in iztegnil zdelano desnico.

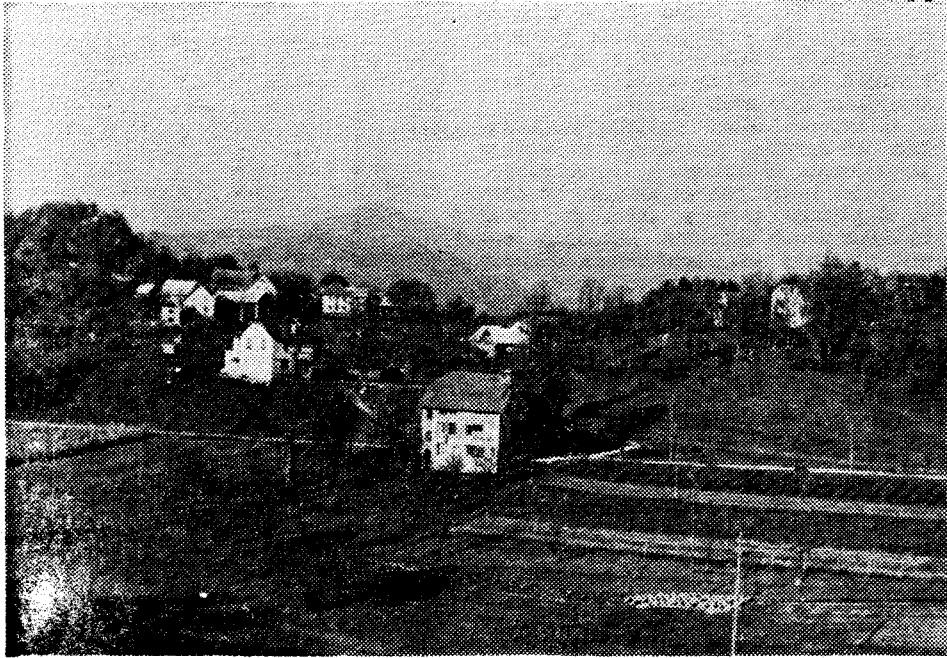
»Hvala za obisk, Ciril. Zelo sem ga vesel. Pa še kaj pridi!«

Ciril je toplo stisnil Simonovo roko in še enkrat obljubil, da ga bo v doglednem času spet obiskal. Potem se je začel z naglimi koraki spuščati v dolino, nad katero je že legal mrak.

Ko je dospel do gozda, je obstal in se ozrl nazaj. Simon je še vedno stal tam, kjer sta se poslovila. Tak, kakršen je bil, je bil podoben staremu macesnu, ki sam samcat životari v okolici v gori, ves okleščen od strel in viharjev...

Partizansko šolstvo na Slovenskem (11)

Takrat si moral gledati skozi okno

Vas Šebrelje z nekdanjo partizansko šol

Zdelo se mi je, da je najino srečanje podobno srečanju starih znancev, pa čeprav naju je ločilo več kot pol stoletja. Stojiš pred vrati in se bojiš nelagodnih trenutkov, ko segaš, neznanec, neznanu v roko in ne veš, kako bi čimprej prestopil prag, ki je med vama. Navadil sem se že teh stiskov rok in tudi besede, ki sem jih govoril ob snidenju, so bile že tolikokrat ponovljene, a vendar je bilo vsako srečanje s partizanskim učiteljem-učiteljico nekaj posebnega. Vem, rekli boste, da pač to govorim zaradi tega, ker je to zadnja izmed reportaž o partizanskem šolstvu, da bi rad, ker sem to počel že ves čas, tudi ob koncu zasolil vso stvar s čustvi. Jaz pa bi vam odgovoril, da človek, kadar govori s temi ljudmi, ne more govoriti brez čustev. Ves čas sem bil prepričan, da je bil stalni naslov »Partizansko šolstvo na Slovenskem« preobširen, in zdaj vem, da bi bil primernejši naslov »Kramljanje z nekdanjimi partizanskimi učitelji«. In če se nam je ob začetku zdelo primerno vsaj delno osvetliti to poglavje naše polpreteklosti, smo danes prepričani, da smo ga osvetlili močno površno in prav zaradi tega pogosto tudi do nekaterih tovarišev in tovarišic krivično.

O vsem tem sem premišljeval tistikrat, ko sem stal na vrhu lesenih stopnic, kjer je na slabo vidljivi ploščici pisalo: FERDO VIDMAR. Zvonec je zahreščal kot skrhana žaga in v vratih se je obrnil ključ.

Torej, zdaj so na vrsti že tolikokrat zdrdrane besede: od kod in zakaj itd., ki jim sledi nerodno menčanje rok in povabilo v kuhinjo, ki še niti zakurjena ni.

»Nedelja je pač«, se opravičuje možak, ki se je rodil v zadnjem letu prejšnjega stoletja, pa si privoščimo malo več spanja.«

Drva so že pripravljena in povem mu, da bi ga nerad motil in da se prav lahko pogovarjava tudi medtem, ko se bo motal po kuhinji.

»Nikoli si ne bi mislil, da me boste obiskali«, pravi, ko prižge vžigalico, ki se hip za tem v ognjišču razplamti v ogenj. Spomnim se, da sem podobnih stavkov slišal že nič koliko in da navadno tudi nisem znal nič kaj primernege odgovoriti. Torej se le zasmejem in pripravim mikrofona. Zdaj ga bom vprašal, če je že kot otrok mislil na to, da bi postal učitelj, pomislil. On pa, kot bi razbral moje misli.

»Pravzaprav sem od nekdanj želel postati trgovec in čeprav sem se zelo rad učil, učitelj le nisem mislil postati. Veste, včasih ni bilo mogoče poklicev izbirati tako kot danes. Kot mnogi je tudi moj oče želel le to, da bi čimprej prišel do svojega kosa kruha. Toda življenje se je tako zasukalo, da sem izgubil očeta, ko mi je bilo pet let, in mater, ko jih niti devet nisem imel. Delal sem, upal in živel le pri tujih ljudeh. Leta 1913 sem šel v uk za trgovca v Metliko in sem se po sedmih letih vrnil v Idrijo kot tujec v svoj rojstni kraj.«

»Toda prišli ste do svojega kosa kruha,« ga prekinem in opazujem njegove prste, ki se poigravajo s prtičkom na mizi. Za trenutek preneha s svojo igro in se zasmeje.

»V letih italijanske okupacije je bilo tako, da je dobro živel le tisti, ki je znal slepariti. Spominjam se, da mi je trgovka, pri kateri sem služil kot pomočnik, takoj

prvi dan rekla: Ferdo, mera in vaga! Bil sem pošten in lačen tudi,« pravi in se spet zasmeje, medtem ko stopi po kozico, kamor natoči vodo in jo pristavi na štedilnik.

»Kako pa vas je pot zanesla v Šebrelje?«

»V Šebrelje sem že kot mladenič rad hodil na izlete, no, in tik pred drugo vojno sem bil pomočnik v Trenti. Tam sem bil leta 1943 med terenskimi agitatorji za sodelovanje z osvobodilnim bojem in nemalokrat me je pot zanesla tudi v Šebrelje. Od nekdanj se mi je to zdelo imenitna vas, čeprav sam nisem vedel zakaj, z vojno pa je postala celo del mene.«

Medtem ko si na tihem želim, da bi načela temo razgovora, zaradi katere sva pravzaprav sedela v njegovem stanovanju, potegne iz predala v mizi fotografijo Šebrelj. Sredi valovitih polj stoji nekaj hiš, ki bi jih nikakor ne mogel imenovati vas, in med njimi poslopje, ki je na sliki označeno s križem.

Torej to bo poslopje, kjer je bila že leta 1867 — vsaj tako zatrjujejo Šebreljčani — ustanovljena šola in kamor je šele leta 1901 poslal okrajni šolski svet v Tolmin prvega poklicnega učitelja, Franca Pernelja iz Cerknega. O šoli vedo res povedati samo vaščani, ker je bil med II. svetovno vojno šolski arhiv uničen. Slovenski pouk je bil ukinjen leta 1926, medtem ko je bil leta 1927, kot zadnji predmet v slovenskem jeziku ukinjen tudi verouk.

Dokaj sveži spomini pripovedujejo, da je leta 1940 prispelo v vas mnogo italijanske vojske — pehote, artilerije in črno-srajčnikov. Prav iz Šebrelj je ob napadu na Jugoslavijo topništvo obstreljevalo Blegoš, vendar so izstrelki padali na italijansko stran.

Partizanski upor se je začel na tem področju v jeseni leta 1942. V okolici sta se zadrževali 1. in 2. četa bataljona Simona Gregorčiča, in to prav v obdobju, ko so se začele aretacije prvih aktivistov OF.

Na šoli v Šebreljah je bil pouk prekinjen spomladi leta 1943, ko so se v šolsko poslopje naselile alpinske čete. Po prvi nemški ofenzivi od 10. do 14. novembra 1943 se je v okolici zadrževal štab 3. operativne cone nato pa enote IX. korpusa.

»Kako pa je prišlo do tega, da ste postali partizanski učitelj?« vprašam tovariša Ferda, ki še vedno brska po predalu.

»V Šebrelje sem prišel januarja 1944. Najprej so me vključili v krajevni NOO. Ob neki priložnosti pa me je takratni šolski nadzornik, ki me je srečal na Oblakovem vrhu, prosil, naj bi poučeval v vasi otroke. Poučeval bi že, sem odgovoril, toda ne vem, če bo šlo, ker v tej stroki nisem izučen. Bodi natančen kot si bil pri tehtanju, mi je rekel, pa bo vse v najlepšem redu!

Prvi učitelj po kapitulaciji Italije je bil v vasi tovariš Franc Pavšič-Zvonko, ki je prispel v Šebrelje 8. novembra 1943 in je po dveh dneh pričel poučevati tretji, četrty in peti razred. Ker so tovariša Pavšiča pozneje poklicali k organizacijskemu delu, sem prevzel sam poučevanje na šoli. Toda po kratkem času je začela poučevati prvi in drugi razred Angela Hvala iz vasi. Na šoli je bilo tudi do dvajset otrok. Spomi-

njam se, da je spomladi 1944 obiskala šolo referentka za šolstvo pri pokrajinskem NOO tovarišica Marinka Ribičič.«

»Torej ste se le znašli v tako novem in za vas nevsakdanjem položaju?«

»Ja, najprej je bilo treba pošteno tuhtati, kako bi srečno zvozil celo uro ter kaj in kako bi govoril. Za katedrom je bilo pa le drugače kot za prodajnim pultom, čeprav tudi tam nikoli ni bilo lahko. V največjo pomoč mi je bil tovariš Pavšič. Naučil me je predvsem iznajdljivosti. Pomagati si je bilo treba na vse načine. Za šolsko literaturo niti ni bilo veliko problema, ker smo imeli v bližini partizansko tiskarno. Toda dokler ni bilo literature, je bil tudi molitvenik dober za branje.

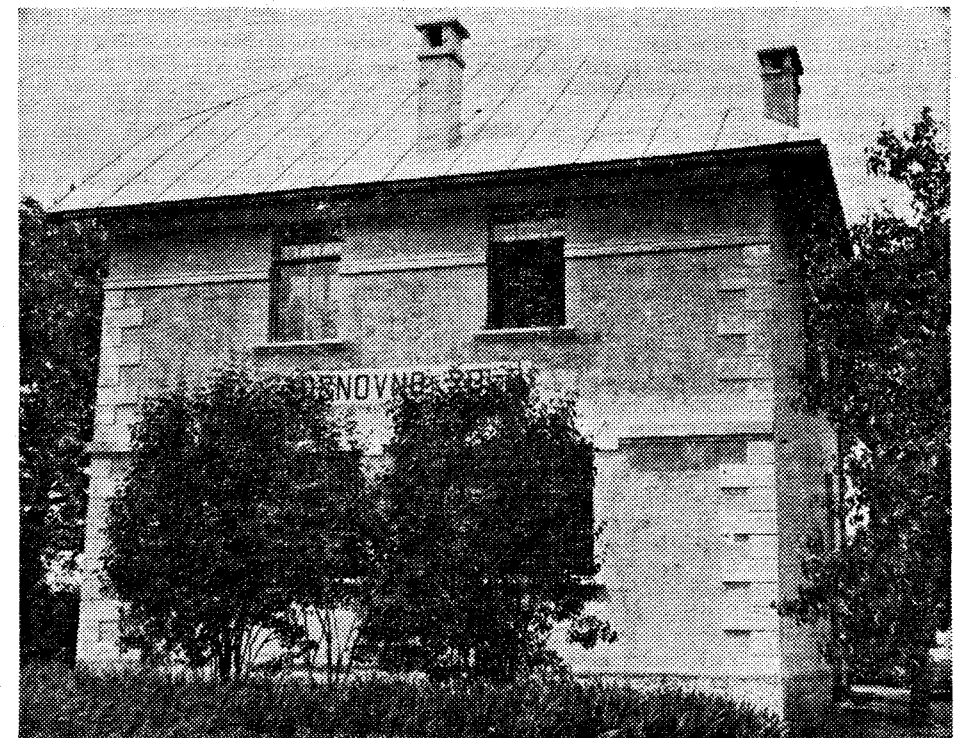
Stanoval sem pri enem izmed kmetov v vasi, kjer pa sem moral za hrano in stanovanje tudi pomagati pri delu. No, ja vsi ljudje pač niso povsod enaki! Ko pa smo 10. januarja 1944 ustanovili prvi roditeljski svet in je krajevni OOF prevzel dolžnosti kurjenja šolskih prostorov in prehrano učiteljev, je bilo za nas mnogo laže. Veste, prav pred božičem, 22. decembra 1944, smo morali pouk zaradi mraza v šoli prekiniti. Sicer pa je bil med vojno pouk večkrat prekinjen.

Ferdo Vidmar

Dne 10. junija 1944 so enote SS požgale vas, medtem ko so se ljudje umaknili v gozdove. Ubityh je bilo devet ljudi, nekaj je bilo opekljanih v internacijo v Nemčijo, od koder se ni nihče vrnil. V ofenzivi meseca marca in aprila pa so vas zasedli četniki.«

»Česa se pa najbolj spominjate iz tistega obdobja, tovariš Ferdo?«

Poslopje v Šebreljah, kjer je bila partizanska šola.

Okrožje je zelo dobro urejeno. Nadzorniške posle vodi tov. Marinka Ribičič. Ljudstvo želi novih šol. Teško je z večernimi tečaji, ker so učitelji preobremenjeni. Ponekod se pojavlja vprašanje župnikov, nekateri poučujejo v šolah in se obnašajo korektno in sodelujejo z OF, je pa tudi nekaj primerov, kjer nastajajo sitnosti. Za učiteljstvo, ki je še sedaj v okupatorjevih postojankah, želijo, da bi ne bilo po osvoboditvi nastavljeno na Primorskem, ker je ljudstvo proti njemu razpoloženo zelo sovražno. Izmed 87 učnih moči je 40 takih, ki imajo samo osnovnošolsko izobrazbo.

Poročilo o stanju šolstva na Slovenskem iz konca leta 1944.

»Veliko je lepih spominov, pa tudi grenkih. Moram vam povedati, da sem se med starimi, ozkimi in razrezljivimi klopni kar lepo počutil. Najlepše takrat, kadar smo zapeli slovensko pesem. Vedno sem rad pel in tudi danes, če le morem, dvignem svoj glas.«

»Pa so se otroci radi učili?«

»Radi so se učili, kajpak, in tudi starši so bili močno zadovoljni, da je v šoli pouk. Seveda smo imeli pri pouku kup težav. Vedeti je treba, da smo bili osemnajst let pod italijansko oblastjo in da otroci pisati ter brati v slovenskem jeziku sploh niso znali.«

»Kaj pa o partizanih, ste se kdaj pogovarjali?«

»Seveda smo se in tudi videli smo jih nič kolikokrat. Otroci so se namreč dobro zavedali, da nam bodo prav partizani priborili svobodo in da jim je treba pomagati na vsakem koraku. Ker v vasi skoraj ni bilo moške delovne sile, smo z otroci pomagali pri poljskih delih, saj smo se dobro zavedali, da je dragocena vsaka krpica obdelane zemlje,« je pripovedoval Ferdo Vidmar.

»Dne 31. maja 1945 pa so me poklicali v Idrijo, ker sem bil izvoljen v prvi mestni ljudski odbor. Na šoli v Šebreljah je takrat poučevala domačinka Marija Rejc. In moje prosvetarsko delo je bilo za vedno končano.«

»Pa ste po vojni kdaj premišljevali, da bi postali učitelj,« podrezam v Ferda, ko se sklanja nad mizo, da bi natočil v skodelico čaj.

Spet se zasmeje, si sname očala in se zastrmi skozi okno. Na mostičku čez Idrijo stoji gruča otrok in strmi v hladne valove.

»Težak je učiteljski stan,« pravi. »Maršikdo misli, da učitelj odbrenka tistih nekaj uric in je vsega rešen. Toda nihče ne pomisli na svežnje zvezkov, ki jih je treba popraviti, dolge šolske priprave, psihično obremenitev in na to, da mora učitelj ves čas prebirati najrazličnejšo literaturo, da mora... In nekoč je bilo še težje, ko je moral ves čas gledati tudi skozi okno, če bi slučajno od kod prišla nenadna nevarnost.«

Še dolgo potem, ko sva se poslovila, sem razmišljal o Ferdu Vidmarju in o vseh njegovih znanih in neznanih učiteljskih kolegh.

SILVO TERSEK

BESEDE IN DEJANJA

Še večje izgube

Izgube še kar naprej »spodjeda-jo« gospodarstvo in še vedno naraščajo. V devetih mesecih jih je za 1320 milijonov ali za 13 odstotkov več kot v istem času lani.

Zunaj konkurence v zviševanju izgub — pravijo podatki SDK — so prometna podjetja s 230 odstotki! K temu je največ prispevala železnica, ki je imela 96,6 milijona dinarjev izgube, kar je za desetkrat več kot lani.

Popoln pregled nad stanjem v gospodarstvu dobimo, če tekočim dodamo lanske nepokrite izgube 4613 milijonov dinarjev. Še jasnejša bo slika, če povemo, da je gospodarstvo konec septembra imelo nasproti kupcem 31.509 milijonov več terjatev kot pa dolgovi.

Večernje novice — 15. XII. 1971

Ali nam je res potrebnih devet tovarn avtomobilov?

Ali nam je potrebnih devet tovarn avtomobilov? To vprašanje je postavil poslanec Prvoslav Raković na zadnji seji odbora za industrijo gospodarskega zbora Zvezne skupščine, v razpravi o planu do leta 1975. Točneje, pri nas imamo že sedem tovarn avtomobilov, dve sta še na vidiku.

Vprašanje je zanimivo, ker se zdi, da se je prodaja osebnih avtomobilov ustavila, oziroma, da že pada in ponudbe naraščajo. V prvih letošnjih devetih mesecih se je prodaja osebnih avtomobilov znižala za 2,2 odstotka. — Danes domača proizvodnja krije polovico naših potreb po osebnih avtomobilih. Čez nekaj let pa bo krila okoli 80 odstotkov, a uvažali jih bomo le še petino.

Vjesnik — 15. XII. 1971

Jugoslovanski izvoz se je potrojil

Jugoslovanski izvoz se je v zadnjih desetih letih potrojil. Leta 1961 je znašal 8,2 milijarde, na koncu 1970 na 25,2 milijarde dinarjev.

Republika Srbija (s pokrajina) je bila v tem času po uvozu vedno na prvem mestu. Pri izvozu iz Jugoslavije je sodelovala povprečno s 37,9 odstotka. Republika Hrvatska je stalno na drugem mestu z 29,2 odstotka. Po obsegu je tretji izvoznik Slovenija s 17,3 odstotka, Bosna in Hercegovina je pri jugoslovanskem izvozu sodelovala z 10,1 odstotka, Makedonija s 4,3 in Črna gora z 1,2 odstotka.

Vjesnik — 17. XII. 1971

Čez noč do bogastva

Zemljišča so nedvomno eno izmed področij, ki povzročajo družbeni skupnosti na eni strani iz dneva v dan ogromno gospodarsko škodo, na drugi strani pa prihajajo posamezniki na povsem zakonit, a moralno dvomljiv način čez noč do bogastva.

Kommunist 17. 12. 1971

Javni tožilec izključen iz ZK

Zaradi napak pri idejno-političnem delovanju je osnovna organizacija Zveze komunistov pravosodnih ustanov v Karlovcu izključila iz članstva Zveze komunistov Zdravka Bartolovščaka, okrožnega javnega tožilca.

Večernje novice — 17. XII. 1971

Kako je bilo na indijskem bojišču

Dva vojna dopisnika sta napisala posebej za beograjsko »Ilustrovano Politiko« reportaži neposredno z bojišča v Indiji. Prva reportaža s položaja pri Hiliju je naslednja:

Monsunsko blato po nalivih se je posušilo in spremenilo v prah. Nebo žari in v senci oblakov so ljudje na poti, tlakovani z opeko. Enolična riževa polja se razprostirajo do obzorja. Džip poskakuje in njegova hitrost narašča, ker se peljemo čez nevarno področje z daljnogledi. Pakistanski vojaki so zavzeli položaje v bunkerjih, ki so narejeni iz vejja in zemlje. V bližini je zadnja pakistanska vas, kjer vihrajo zeleno-bele pakistanske zastave. To dejansko ni več vas, marveč le kup razvalin. Prebivalci so že zdavnaj pobegnili. Morda so se zatekli k Indijcem in se zdaj stiskajo v revščini begunskega taborišča ali pa so odšli v Dakko ter si tam našli zatočišče in priložnostni zaslužek.

Pristopil je major in se mi predstavil. Pozna se mu, da je utrujen.

— Lahko se bova pogovorila, toda dolgo ne bo časa, ker bodo ti neverniki spet napadli, — je dejal.

Neverniki so Indijci, sovražniki mohamedanstva. Ze tri dni napadajo. Z napadom hočejo doseči odločilen uspeh. Če bo fronta prebita, bo to pomenilo deset kilometrov proste poti v globino Pakistana, in v sovražnikovih rokah bi bilo celo veliko področje z okrog 200 kvadratnimi kilometri.

Položaje utrjujejo podnevi in ponoči. Boj je oster in granate 130-milimetrskih topov ne izbirajo žrtev. Ranjencev je veliko. Večina jih je ranjenih v trebuh. Na obeh straneh je kakšnih 300 mrtvih. Pravim »kakšnih«, ker Indijci po svojem obrednem običaju takoj sežigajo svoje padle vojake. Dim granat se meša z dimom, ki se dviga nad grmadami, kjer gorijo mrličji.

V tem mračnem ozračju, ki je podobno razmeram med prvo svetovno vojno v Evropi, ko so se bojevali v strelskih jarkih, se zdi nekako nenaravno, čudno, ko vidiš ljudi, ki pijejo svojo redno skodelico čaja in sedijo na stoli, spletenih iz trstike. Počasi srkajo vrolo pijačo, toda to ni trajalo dolgo: indijsko obstreljevanje je čedalje bolj natančno, blizu cilja. Pet granat je padlo na riževo njivo kakšnih sto metrov od nas. Naslednja granata se je razletela petnajst metrov od bunkerja, v katerega sva se zatekla z oficirjem. Okrog so padle okleščene, razcefrane veje.

Vojaki v bunkerju so ostali mirni. Zdaj že tretji dan preživljajo takšno bombardiranje.

Čisto blizu so zagrmeli štiri kratke eksplozije. Odskočil sem. Podoficir se je zasmejal: — Nikar se ne bojte! Zdaj streljamo mi!

Ves čas je odrezano pripominjal: Oni! — Mi! — kakor da je sodnik na teniškem tekmovanju.

Zdaj so bili na vrsti Pakistanci, da preidejo v napad na sovražnika, ki je utihnil. Slišala so se oficirjeva povelja, potem pa: Ogenj! Vojaki so vložili granate in se prijelji za ušesa. Eden izmed njih je izkoristil kratek presledek, da je pokleknil na majhno preprogo in pomolil.

Major je spet pristopil in pojasnil položaj:

— Tu smo na izstopajočem položaju pakistanskega ozemlja. Izdajalci, ena divizija, nas skušajo obkoliti in prodreti do reke. Razstreliti hočejo jez in tako odrezati vse področje.

Zato je torej tako srdita bitka. Ostra pa je še zaradi enega razloga, ki se zdi morda smešen. Dva indijska tanka sta neposredno napadla pakistanske tanke. Zdaj ležita razbita na »nikogaršnji zemlji« (med Pakistanci in Indijci). Pakistanci bi se radi polastili teh tankov.

ker bi tako imeli dokazilo, da so jih Indijci prvi napadli. Na drugi strani pa želijo uničiti ta dokaz. Zato čez riževo polje nenehno žvižgajo krogle iz strojnic, ako da se ne more nihče priplaziti do tankov.

Lahko bi že odrinili. Motor džipa brenči in voznik je čedalje bolj nestrpen. Granata je eksplodirala čisto bli-

zu. Vrgli smo se na tla. Šrapneli so prebili steno iz valovite pločevine, ki varuje zaklonišče. Se pol ure je minilo, pa nismo mogli odkriti. Končno smo se vendar odpeljali. Zdrveli smo, vendar ne dovolj hitro, da bi nas ne mogli vzeti na muho, saj je bilo pred nami na očeh Indijcev 1500 metrov planega, odprtega zemljišča. Peljati smo se morali tudi čez majhen most. Na obeh straneh ob mostu sta padli granati čisto blizu nas. Ena je bila izstreljena iz možnarja, druga pa iz tankovskega topa, medtem ko se je tank premikal.

Dirka na kotanjasti cesti je bila čedalje bolj vratolomna. Šofer je krčevito stiskal krmilo in znoj mu je oblival čelo. Nenadoma je hitro zavil, potem spet in že smo bili v zavetju za drevjem. To je bil konec nevarne dirke. Tu nas niso mogli več doseči.

To je torej pakistansko-indijska vojna, ki ji ne upam dati imena.

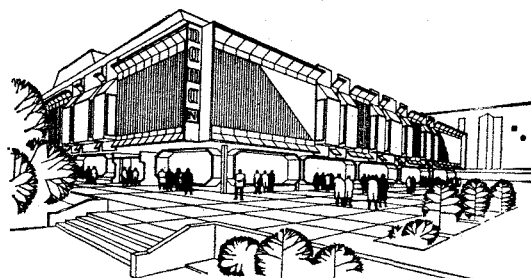
Prizor iz enega izmed osvobojenih mest v Vzhodnem Pakistanu

Ljubljana

V TOREK JE BILA ODPRTA V VELENJU nova in moderna VELEBLAGOVNICA poslovna enota trgovskega podjetja

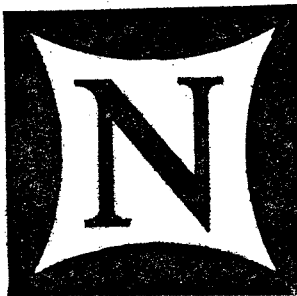
N nama

Petrošniki iz Velenja in okolice lahko odslej že kupijo vse blago v eni hiši

- od drobnih predmetov za vsakodnevno uporabo v gospodinjstvu, oblačil in perila ter obutve,
- do kompletne opreme za stanovanje in gospodinjstvo in
- potrebščine za šport in rekreacijo.

veleblagovnica

v Velenju

vabi, da jo obiščete in da postanete njen stalni kupec.

V Ljubljani, Kranju, Celju, Mariboru, Novem mestu, Postojni, Ajdovščini in Piranu

